СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 230. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 26-го листопаду 1943. No. 230. Jersey City, N. J., Friday, November 26, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРОТИ СУБСИДІЙ

ВАШИНҐТОН. — При голосуванню над законопроєктом Корпорації Товарових Кредитів, палата репрезентантів заявилася 278 голосами проти 117 проти дальших харчових субсидій і передала цей законопроєкт до вирішення в сенаті. Одначе палата репрезентатів не вбила самої Корпорації Товарових Кредитів, через яку йдуть харчові субсидії для різних хліборобських плянів. Корпорація має ще існувати до 31. липня 1945. р. Палата репрезентантів має більше ніж дві третині голосів, потрібних до вбиття можливого вета президента проти цього рішення. У сенаті пічнеться дебата над субсидіями 30. листопаду. Кажуть, що сенат теж у своїй більшости противний субсидіям.

ПАЙКУВАННЯ В ЧАСІ МИРУ БУДЕ ЩЕ ДОКЛАДНІШЕ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатською комісією для укладання післявоєнних плянів зізнавав секретар хліборобства Кловд Р. Викард. На його думку уряд Злучених Держав мусітиме продовжувати пайкування навіть після закінчення війни і то ще з більшою строгістю, ніж тепер. Але яка це буде строгість, залежатиме від цього, як дуже знищеними покажуться краї у війною обнятій смузі, що то їх ми маємо годувати. Фармери — [illegible] Викарда — дуже слідять за тим, коли вони мають розпочати мирову продукцію, щоб настарчити харчів з хвилиною, як фабрики перемінять воєнну продукцію на мирову. Вони хочуть, щоб уряд повідомив їх ще заздалегідь про такі приготування.

АРМІЯ ПЕРЕЙМЕ ФАБРИКИ ВЗУТТЯ.

БОСТОН. — Стейтовий [illegible] праці Джеймс Моріярті заявив, що управа армії перейме під свій заряд 32 фабрики взуття в Сейлем тому, що там стала праця через страйк 2,500 робітників. Страйк триває вже три тижні ізза спору між двома юніями про те, котра юнія має більше прав до робітників у цих фабриках.

АРЕШТИ ЗА БУТЛЕҐЕРСТВО.

НЮ ЙОРК. — Наче за часів прогибіції зацвила незаконна продукція алькоголю в нюйорській окрузі. Це спонукало федеральних аґентів виконати рейди на 36 підозрілих гостинниць, торговель харчами, ґазетних будок, та інших місць. Арештовано 44 особи, між ними провідника бутлеґерів з часів прогибіції, Джейкоба Кеслера.

ПРЕЗИДЕНТІВ ПЛЯН ДЛЯ РЕГАБІЛІТАЦІЇ НОВИХ ВЕТЕРАНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до конґресу три точки для „негайного вирішення" в справі переміни життя теперішних вояків на мирне, коли наспіє час. Президент подав як причину поспіху те, що вояки неспокійні за свою будучність. Отже, щоб запевнити їх, що нарід дома про них дбає, президент домагається від конґресу: 1) Вирішити висоту платні, яку малиб діставати ветерани — як мужчини так і жінки — безпосередно після свого почесного звільнення з воєнної служби; 2) одноцільний плян підмог у часі безробіття по війні, доки вони не найдуть собі праці; 3) висоту кредитів на підставі обезпечення вояків та моряків у торговельній фльоті. Найважніше, на думку президента, це забезпечення праці для вояків, як вони вернуться з війни.

ПОСАДНИК КЛАДЕ ВАГУ НА НАУКУ ЧУЖИХ МОВ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія відвідав 1,000 студентів Сентрал Комершел Гайскул та візвав їх, щоб вони у співділанню зо Шкільною Радою старалися придбати для себе найліпшу освіту, яка лише можлива. Коли відвідував клясу, в якій студенти вчилися портуґальської мови, він висловився, що наука мов це не лише частина освіти, але теж дуже потрібна бизнесова справа безпосередно після війни. Поступ у транспортації такий великий, що світ незабаром буде одною цілістю. Коли американці не будуть знати чужих мов, щоб порозумітися з різними народами світу, вони не будуть могли бути провідниками у світовім русі. Головний натиск поклав посадник аа науку німецької мови, а дальше російської та китайської, яку, як висловився, треба буде впровадити в міських високих школах.

ПРИЛЮДНА ОПІНІЯ ПРО ДОЛЮ НІМЕЧЧИНИ.

ПРИНСТОН (Ню Джерзі). — Американський Інститут Прилюдної Опінії під управою Ґелопа перевів голосування над вирішенням долі Німеччини. Всупереч думкам, що німців треба винищити, голосування виказує, що 49% запитаних домагається нагляду над Німеччиною після війни, її розброєння та перевиховання, а 21% є за те, щоб Німеччину цілковито знищити як державу.

Десять міліонів на Світовий Банк

ВАШИҐТОН. — Скарбовий департамент виявив пляни заложення всесвітного банку під назвою „Банк Обєднаних Держав Для Відбудови і Розвитку" із закладовим капіталом 10 біліонів дол. З нього малиб діставати позички уряди держав, знищених війною, для направи шкід, що повстали з війни і для розвитку нових джерел продукції. Проєкт передбачує, що Злучені Держави малиб дати третю частину закладового капіталу для банку, а інші держави відповідно до своєї спромоги. Ще біжучої зими мають зїхатися експерти Обєднаних Держав, щоб виробити пляни орґанізації банку та створення при ньому Фонду Міжнародньої Стабілізації.

ЦЕНЗУРА НЕ ВПУСТИЛА ГОЛОСУ БУВШОГО РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ

НЮ ЙОРК. — Бувший румунський король Кароль, що перебуває в Мексику, заключив з американськими пресовими аґентами умову, що вони підготують йому ґрунт під можливий приїзд на побут в Злучених Державах. На середу 23. листопаду аґенти приготовили Каролеви сітку радіо-стацій в Америці, через котрі Кароль мав виголосити з міста Мексика промову про свою ролю у війні в Румунії. Одначе помічник директора воєнної цензури Дж. Г. Райен, що цензурує промови по радіо, в останній хвилині відкликав дозвіл для промови Кароля. Кароль мав говорити з Мексика телефоном до нюйорської радіо-висильні, а звідси мала бути промова передана по радіо в цілій Америці. Промова мала тривати півчверта мінути, на ню мали відповісти румунські дипльотати, що перебувають в Злучених Державах.

ПЛЯНИ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ВОЄННИХ УТІКАЧІВ ТА ПОЛОНЕНИХ

АТЛАНТИК СИТІ. — Підкомітет Адміністрації Реконструкції та Регабілітації Обєднаних Держав, що тепер тут радить, має незвичайно важку проблему перед собою, а саме, як попереносити до різних „рідних країв" тих воєнних полонених та виселенців з Европи та Азії, що тепер опинилися поза границями своїх держав. Трудноші показуються при дебаті над таким питанням, чи впустити всіх вигнанців та втікачів. Російські делеґати зажадали відложення голосування над цією справою. — Дебатовано теж над проєктом поділу ЮНРРА на Обласні комітети. В цій справі появилися різні проєкти.

Британський міністер називає московську конференцію щойно першим кроком

ЛОНДОН. — Ричард К. Ло, міністер стейту, заявив тут перед Союзом Чужинецької Преси, що недавна московська конференція це тільки перший крок в напрямі висказуючої [illegible] Він заперечував погляд, немовби московська конференція це був англійсько-російсько-китайсько-американський союз для опанування всего світу, головно малих держав.

Він добачує в Москві признання засади, що нині ніяка держава не може вважатися незалежною від усіх інших держав, бо всі держави нині залежать одна від одної, так щодо забезпечення своїх границь і щодо економічних справ.

МІНІСТЕР ОПРАВДУЄ ВИПУЩЕННЯ НА СВОБОДУ МОЗЛІЯ

ЛОНДОН. — Міністер Морисон обороняз у британськім парляменті випущення урядом на свободу з вязниці фашистівського провідника Мозлія. Обороняв зглядами на здоровля Мозлія. Посли опозиції були невдоволені відповіддю, але парлямент не допустив ширшої дискусії над справою.

АЛІЯНТИ АРЕШТУВАЛИ ФАШИСТА РОСІ

НЕАПОЛЬ. — Аліянтські власти арештували Чезаре Росі, одного з передових фашистів, котрий був вмішаний у вбивство соціялістиного посла Матеоті в 1924 році, котрого фашисти вбили підчас їх нагінки на соціялістів..

Росі був колись начальником пресового бюра Мусолінія, але посварившися з ним, утік був до Швайцарії. Звідти його фашисти потім силою вивезли до Італії, а Мусоліні посадив його до вязниці, в котрій він перебував понад 11 літ.

Сподіваються, що Росі відкриє багато тайн, невідомих широкому світови.

СФОРЦА ДОБАЧУЄ НЕБЕЗПЕКУ НОВОГО ФАШИЗМУ

НЕАПОЛЬ. — Ґраф Сфорца висказав у розмові з ґазетярами обави, що в Італії наростає новий фашизм, котрий він назвав „королівсько-клерикальним". Італійські офіцири наприклад нападають на ґазети й побивають ґазєтярів за критику короля або фльоти. Коли його спиталися, чому він називає цей фашизм клерикальним, він виразно заявив, що він не підозріває, щоб Ватикан був умішаний у цей рух, а тільки деякі священники, без відома Ватикану.

ТАБОР НА ФРОНТОВІЙ ЛІНІЇ.—Австралійські вояки розсілися в таборі, розбитім на одній з найвищих і найбільше наперед висуненій позиції проти ворога в долині Раму на Новій Ґвінеї. Густа троща й джунґлеві хащі помагають маскувати табор перед ворогом.

БРИТІЙСЬКИЙ РЕЙД ПУСТОШИТЬ БЕРЛІН

ЛОНДОН. — Велика британська армада бомбовиків ударила в понеділок уночі по столиці Німеччини Берліні та, скинувши на нього 2,300 тон сильних вибухових і пожарних бомб, просто спустошила центр міста й деякі передмістя.

Через пів години падали бомби зо скорістю 77 тон на хвилину. Як бомбовики відлетіли, німецька столиця предсставлялася як одно поре пожару. Берлінське й інші німецькі радіові стації не подавали через рейд програм через дві години. Телефонові получення між Берліном і Швецією були зірвані.

Замітно, що цей рейд мав дуже мало справного спротиву з боку ворожої протилетничої артилерії й літаків. Великою допомогою для британців була низько висячі хмари. Завдяки цьому британці втратили тільки 22 бомбовики, в тому 4 канадійські. У рейді брало участь відай 775 літаків.

Один шведський подорожний, що був у Берліні підчас рейду, і вернувся до Стокгольму в день по рейді, оповідає, що рейд розбив доми французької й британської амбасади, офіціяльну резиденцію німецького міністра заграничних справ Рібентропа, спалив міністерство заграничних справ, резиденцію Гітлера, велику потсдамську залізничу стацію, „Гавз Фатерлянд" і інші великі будівлі. Він описує рейд як справжній судний день. Він оцінює число жертв у людях на 10,000 осіб. Догадується, що цей рейд завдав Берлінови удар, який він попамятає навсе.

Рейд спричинив цілковите зірвання бизнесового й урядового життя в Берліні до того, що навіть шведська торговельна комісія, котра приїхала до Берліну на переговори в справі навязання нових торговельних звязків, мусіла вернутися домів, не починаючи навіть переговорів.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗБРОЙНІ СИЛИ ЗАНЯЛИ МАКИН.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Американські збройні сили найшлися в посіданню цілого атолу Макина, що лежить у північній частині ґрупи островів Ґирберта. Наша інвазія інших островів ґрупи поступає успішно вперед.

Адмірал Нимиц, котрий подав вістку про добуття Макина, каже теж, що американські маринарі консолідують свої позиції на острові Тараві, що лежить на полудне від Макина; американці натискають на японців, збитих на летнищу Бетіо.

Американські бомбовики били по японських позиціях на островах Маршала, що лежать на північний захід від островів Ґилберта.

Секретар фльоти Накс підчеркує вагу добуття островів Ґилберта для нападу на Японію.

ЯПОНІЯ ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКИЙ БІЙ ФЛЬОТ НА ПАЦИФІКУ.

Японське радіо в Токйо заявило, що на Пацифіку прийде незадовго до великого й вирішального бою фльот. Ця заява стоїть у виразнім противенстві до постійного виминання вирішального бою японською воєнною фльотою, і тому багато обсерваторів вважає її тільки успокоюванням японців, занепокоєних постійними японськими невдачами на Тихому океані.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ВІДСТУПАЄ НА КИЇВ.

ЛОНДОН. — Московсьий комунікат признає, що німецькі війська повели успішну офензиву в напрямі Києва й Дніпра та що червона армія заставлена була відступати аж до Брусилова, що лежить на середині дороги між Житомиром і Києвом. Червона армія відступила ворогови теж кілька міст і сіл на північ від Житомира, в околиці Черняхова.

За донесеннями Москви, на інших секторах цього фронту кампанія йде корисно для червоної армії. Більші успіхи доносить вона з околиці Кременчука та над Припетю.

Контрольоване німцями радіо в Віші каже, що німці вже приготовляють евакуацію Гомеля, в Білоруси.

ІТАЛІЙСЬКІ БОЛОТА ЗДЕРЖУЮТЬ АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП.

АЛЖІР. — На італійськиму фронті було менше дощів, зате більше болота, і воно здержувало наступ аліянтських військ на цілому просто фронті. Аліянтський наступ обмежився до захоплення більше терену на південний схід від міста Альфедени.

Більшу активність проявляли літаки. Вони били по ворожих позиціях здовж побережжя Адріятику.

НІМЦІ ВІДОБРАЛИ ДАЛЬМАТІЙСЬКІ ОСТРОВИ.

ЛОНДОН. — Німецькі війська забрали наново острови здовж побережжя Дальматії, що їх заняли були югославські партизани Броза. Ці партизани просили допомоги інших партизанських ґруп, кажучи, що мала допомога поверне вислід битв в їх сторону, але цеї помочі не дістали.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед поданням числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Начасна порада юніям

Американський Союз Громадянських Свобід видав і розіслав робітничим юніям та державним урядникам 88 сторін довгий рапорт про робітничі юнії, який певно займе поважне місце в історії цього важного для американського народу суспільного руху.

Рапорт зладжений на основі розслідів, які згаданий Союз вів від довшого вже часу через спеціяльний комітет під кермою Едварда Линдемена, професора Колюмбійського університету. Ці розсліди велися звичайно в формі переслухань, котрі ведено від 1941. до 1943. року, а на котрих виступали „свідками" юнійні лідери, публичні урядники й представники підприємців. Рапорт зладжено під кермою Френка Пірсона, професора Свартморської Колеґії. Двайцять шість визначних громадських діячів підписало цей рапорт.

Найважнішу частину рапорту становить низка рекомендованих реформ, які мали би перевести в себе робітничі юнії для свого уздоровлення, якщо вони не мають стрінутися з важкими ударами. До чого відносяться проєктовані реформи, не важко догадатися, бож кожному, зацікавленому в суспільних справах, чейже відомі важкі закиди, які підносяться проти робітничих юній з усіх боків.

Як замітили ґазети, рекомендації Американського Союзу Громадянських Свобід відносяться передовсім до реформ із нутра. Іншими словами, цей Союз радить юніям перевести в себе цілу низку реформ. Йде ця порада в розріз зо становищем багатьох юнійних провідників, які досі власне уникали всяких проєктів реформи юній унутрі; всякі закиди проти юній вони скидали на рахунок ворогів робітничих юній або й всего робітництва. Якщо якої реформи треба було, на їх думку, то хіба на зовні, себто переміни в наставленню цих ворогів. Тепер Американський Союз Громадянських Свобід, узброєний в усі ці факти, зібрані пильним розслідом, каже юніям, що ворожнеча, яка піднялася проти юній, є вислідом зловжитків у нутрі самих юній. Щоби здержати ворожнечу до юній, яка може проявитися незадовго різними законними обмеженнями робітничих юній, самі юнії мусять перевести в себе реформи.

Реформи ці Союз називає назагал поширенням демократичних практик. Отже треба скасувати обмеження доступу муринів до юній, обмеження жінок до різних фахів через накладання високих членських вкладок, усунення контролі автократичних клік, та опанування деяких юній рекетірами. Треба привернути в усіх юніях правильні вибори та докладні звіти з фінансових видатків.

Союз виразно застерігається проти висновку, немовби такі закиди відносилися до всіх юній. Він признає, що вони є виїмкові, але власне виїмки кидаються всім ввічі так, що за виїмки терпить загал.

Рекомендації Союзу Громадянських Свобід треба підняти як замітне поучення розумного поступовання в усяких громадських справах, а не тільки в справах робітничих юній.

Пробує розвязати „російську загадку"

(Продовження).

Про „усміхнену" кровю политу країну.

В „Совет Рошія", виданій в 1930 році, В. Г. Чеймберлин згадує про свою поїздку по Україні й відвідини Києва. Згадує за вулиці в Києві з українськими написами та про оперу „Кармен", співану українською мовою, як і про те, як то в Комісаріяті Освіти підозріло гляділи на такого, що говорив російською мовою, та як поясняли йому, що виховна система в українських школах — відмінна від російської.

Це були, як відомо, часи „українізації", які скінчились радикальною „чисткою", включно з такими самогубствами як Скрипника, про що згадує Чеймберлин у другій книжці, „Рошіяс Айрон Ейдж", що вийшла в 1934 році.

В найновішій свойій праці згадує Чеймберлин за Україну в уступі про „Край і народи" С. С. С. Р. Тут підмічається, що теоретично всі не-російські народи мають право до незалежної самоуправи. Але в практиці, пише Чеймберлин, центр усеї політичної й економічної сили є в Москві, а всякий такий націоналістичний рух, що його підозрівають, що він міг би мати сепаратистичні тенденції, є безоглядно нищений. Тому, каже він, теж і так багато українців виселено з України до Центральної Азії, чи в інші сторони.

Представивши природні багатства України та ролю України в советськім господарстві, пише він про Україну ось так:

„Природа зробила з України багатий і усміхаючийся до вас край. Біло вибілені селянські сатки, з вазонками з квітами в вікнах, творять радісний контраст в порівнанню з сумовитими й більш брудно виглядаючими російськими селами на півночі. Та українська історія була потрясена і пересякла кровю до останнього ступня".

Автор згадує і за освічену частину і учителів по селах як „завзятих українських націоналістів", що бажали відірватись від Москви, але не подає нічого про боротьбу України за самостійне життя. Обмежується тільки до згадки про ті страшні терпіння, які мусить переходити український нарід через німецьку інвазію, та до тої трагедії, коли винищують його як одні так і другі. Згадуючи за це додає таке закінчення:

„Ласкаво випосажена природою, ає проклята історією і географією, Україна правдоподібно потребуватиме по цій війні багато літ, щоби піднятись, та щоб там могли наставти умовини цивілізованого життя".

Успіх большевицької революції.

Та вертаймо до питомо російської „загадки". А нею є те, як міг Ленін та горстка однопартійників захопити владу в країні, де мало хто чув, що існує така людина як Ленін. Живучи в Швайцарії й думаючи про повалення царату Ленін писав: „Дайте нам організацію з революціонерів, а ми перевернемо Росію догори ногами". Значить, зорганізуймо горстку, звязану безоглядною дисципліною, а не буде тяжко знищити „державу", джерело насильства і гнету. Правління цеї горстки, чи партії це „диктатура пролетаріяту", яка потрібна, щоби знищити старе й збудувати нове безклясове суспільство.

Чеймберлин передає дуже цікаву характеристику горстки здисциплінованих і безоглядно послушних, що здійснювали диктатуру пролетаріяту, а властиво те, що при їй допомозі повинно би бути осягнене. Наприклад ось такий Фелікс Джержинські, що сам був без „особистих амбіцій", але як чекіст „був готовий вбивати і вбивати, і то вбивати ради кращої будучности всього людства". Через таких мусіли гинути люди міліонами, як от селяни в часі голоду в 1932-33 роках.

Та проте, каже Чеймберлин, не можна замикати очей і на те конструктивне, що повставало в Советах. На розгалуження промислу, на модернізацію хліборобства, на поширення грамотности і усунення расового упередження, що було за царату. Тільки, додає Чеймберлин, усе те було окуплене різними „чистками" і ліквідаціями, себто кривавими методами з часів таких деспотів як Іван Грізний, Петро Великий, Микола І.

І так як царський абсолютизм дійшов свого вершка, бо держава стала всім, так революція створила з Росії найповнішний тип тоталітарної держави. Ось та держава переходила різні переміни. І то такі, що, як пише Чеймберлин, Росія Леніна стала неподібною до Росії Сталіна з 1941 року. Давніше, наприклад, не можна було бачити на вулицях Москви прилично вбраних комуністів (за таке передше навіть з партії проганяли як „буржуя"!), а тепер приказують і фрак одягати. Давніше „релігію вважалось опіюм народа", як учив Маркс, чи „духовою кокаїною", як казав Ленін, а тепер уряд помагає видати на прекраснім папері книжку „Правда про релігію в Росії", очевидно, пише Чеймберлин, для заграниці, бо „книжку не дозволено розповсюднювати в Росії".

Подібні переміни зайшли теж у відношенню до родини. Наприклад утруднено розводи. Значить, що тепер не є так як бувало, коли то жартобливо говорили про бюро подружжя і розводів, що над бюром подруж був марксівський напис: „Пролетарі всіх країв єднайтеся", а над бюром розводів: „Не маєте нічого до втрачення крім своїх кайдан". Бувало за саму згадку про „батьківщину" чи „патріот" попадала людина під підозріння як контрреволюціонер і „соціял-патріот", а це було виразом найбільшої погорди в Советах. Та тепер Сталін підніс слово „патріот" до найвищих почестей!

Дещо про Сталіна.

Маючи на увазі великі переміни, які перевів Сталін останніми роками, Чеймберлин є тої думки, що не є важне, чи ті переміни треба хвалити чи ганити, чи вони кому подобаються, чи ні, а тільки треба старатись їх зрозуміти. Чеймберлин думає, що наслідком тих перемін комуністична партія переміниться згодом в таку совєтську інституцію, що подібна до американських Ротарі-Клюбів чи Краєвого Товариства Продуцентів, та не матиме нічого спільного з такою справою як от пропаґанда міжнародньої революції. Тому, заключає Чеймберлин, Сталін буде лекшим партнером у міжнародних зносинах і переговорах, ніж ним міг бути Ленін.

Самого Сталіна, його характер і особистість, не так легко пізнати як от Гітлєра, що виявив себе у цілій повноті в своїй книжці „Моя Боротьба". Сталіна величають у Советах найвищими похвалами, які колинебудь існували і які тільки можна придумати. Та, пише Чеймберлин, Сталін завзятий реаліст, щоби не глядіти на те звичайними очима. Ось ті похвали, очевидно, йому припадають до вподоби як „самодержеви". Але на думку Чеймберлина Сталін вважає це потрібним з чисто практичного боку: російським масам, що були навчені й звикли клонити голови перед царатом і церквою, треба було дати щось нове, перед чим вони моглиб покланятись. І тим новим — став Сталін. Троцькісти вважають Сталіна мізеротою, чортякою, спосібною до всяких злочинств, а неспосібною до ніяких осягів. Та, каже Чеймберлин, годі погодитись з такою характеристикою людини, яка є 20 років найбільш впливовою людиною в Советах, а 15 років повним диктатором, та яка, хоч винищила масу людей, але й піднесла край високо під промисловим і мілітарним оглядом. Тому, щоб в будуччині з Сталіном не сталось, то він, пише Чеймберлин, буде записаний в російській історії як один з найбільш енергійних володарів.

Смішно теж представляти Сталіна як ласкаву людину, що гладить по голові дитину, що сидить на його колінах, як це дехто пробує робити. Сталін, каже Чеймберлин, це такий автократ, який зазнав би в Макіявелія найбільшого признання та якого такі царі як Іван Грізний чи Петро Великий називалиб — своїм товаришем.

Для характеристики Сталіна може служити ще й та поговірка з часів Леніна: „Ленін довіряє Сталіну, а Сталін нікому". Сталін не теоретик, а дуже практична людина, що засмакувала абсолютної влади і намагається її вдержати. Йому імпонує американський промисловий розгін, а давить його російська відсталість, яку він вважає властивою причиною, чому Росію завжди били. Та такі американські ідеали як особиста свобода людини, які видвигнув Джеферсон, цілком чужі Сталінові і його психольгії. Та якіб він не визнавав теоретичні вірування, він піде завжди туди, куди поведе інтерес Росії.

Такої революції, як її викликав Ленін, він николи не міг би викликати. Йому бракує далекосяглої і відважної візії Леніна. І можна сумніватись, щоб Ленін дозволив, наприклад, на те, щоб його величали в такий спосіб, як величають Сталіна.

І ще одно: Сталін пильно стереже цього, щоби був поширюваний культ його непомильности. Як практична людина, що не дуже дбає за догми, він скорше міг довести до консолідації в Советах ніж це був би міг зробити такий ідеаліст як Ленін. Сталін не є теж людиною гістеричних „інтуїцій", які бачимо в Гітлєра. Він людина зимної крови і залізних нервів, раціоналіст, що не вірить в ніякі чуда і в ніщо надприродне.

Сталін, як заповідає Чеймберлин, ще відіграє велику ролю по війні, коли буде розбудовувати — націоналістичну і більш консервативну Росію. А останнє слово про нього буде сказане тоді, як буде кинено більше світла на його цілу діяльність, коли буде доступ до різних історичних документів з часів його влади, оскільки вони взагалі заховаються, та як зможуть оголосити свої спогади без совєтської цензури ті, що стояли близько Сталіна, хоч, поправді, з старих вже мало хто існує, бо або зістав розстріляний, або десь пропав без вісти. Та не зважаючи на те все історія Росії зараху̀є Сталінові до „великих" хочби за Сталінград та за індустріялізацію, каже Чеймберлин.

(Кінець буде).

Проф. Микола Чубатий.

Чорноморсько-Каспійська Федерація

Прометеївська Ідея.

У старих греків була панівна релігійна леґенда про Прометея, півбожка та півчоловіка. Прометей походив з богів та людей, думали греки, і як наголюдина став більшим приятелем людського роду, ніж родина божків. Грецькі божки, по думці старинних греків, не дуже то були приятелями людства, нерідко умисне не хотіли, щоб чоловікови було добре на світі. Прометей серцем прилип до людського роду та, щоб помогти людям у поступі, викрав з неба огонь. Огонь це знак різних взнеслих прикмет — світла розуму, запалу та любови, свободи то що. Люди пізнали вогонь і стали скоро поступати наперед, а Зевес, найстарший божок, був лютий на чоловіколюбця Прометея, що поміг людству могутнім кроком піти наперед. За кару, що Прометей зрадив солідарність божків в користь приземної людини та підніс її вище, Зевес укарав його страшно: казав його прикути залізами до кавказьких гір. За ніч рани на тілі знов заросталися, а на другий день зачиналася ця сама історія мучеництва цього першого чоловіколюбця на світі. Аж появився другий півбожок, півчоловік Геракль; доперва він звільнив Прометея від тих страшних мук за ідею чоловіколюбія.

Про Прометея як виразника волі кавказьких народів написав Тарас Шевченко могутню свою поезію — протест проти московськгоо гноблення кавказьких та прикавказьких народів.

Суп, ворог усякої волі, щодень Божий довбе ребра, серце розбиває. Розбиває, та не випє живучої крови, воно знову оживає, — пише Шевченко. Не вмірає душа наша, не вмірає воля і неситий не виоре на дні моря поля. Не скує душі живої й слова живого, не понесе слави Бога, великого Бога. У цій динамічній поемі Шевченко висказав цю саму думку, що міститься на початку американської Деклярації Незалежности, що право людини до волі це Боже, природне право і воно ніколи не передавнюється.

До слів Шевченка написав західно - український музик Людкевич свою динамічну симфонію Кавказ.

По великій революції в Росії усі народи полудневої європейської та азійської Росії розселені довкруги кавказьких гір виявили свої самостійницькі стремління та бажання визволитися з під російського панування. В Києві в другій половині 1917 року відбувся зїзд представників тих народів з пляном спільної боротьби за волю. Це прометеївський рух. По опануванню тих народів червоною Московщиною на еміґрації в Парижі повстав комітет прометеївських народів сфедерованих під проводом України з тою самою цілью. Входити мали там Україна та кавказькі народи, Грузія, Азербейджан та Вірменія, дальше теж народи Туркестану та козацькі землі полудново-східної Росії.

Прометеївський Союз видавав в Парижі гарний квартальник у французькій мові „Прометей", що його редаґував український політичний діяч Олександер Шульгин. Відомий він як прихильник орієнтації України на західні демократичні держави, а противник тоталітарної Німеччини та Росії.

Прометеївці та їх орган „Прометей" поширювали ідею створення великої федерації усіх народів, що замешкують полудневу частину европейської та азійської Росії. Її требаб вилучити зі Союза Рад[illegible] Републик як области неросійські та утворити окрему федерацію Чорноморсько - Каспійську.

(Докінчення на стороні 3-тій)

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

76)

Але Іцкови було не до жандармів. Чорна пітьма і мертва тиша залягли його кабінет. Він усе ще сидів на кріслі, з руками, опертими на бюрі, з вибалушеними очима, але давно вже не чути було його важкого сапання. Так застало його й раннішне сонце, коли вимзирнуло спонад чорних бориславських дахів і крізь вікно заглянуло йому в мертві, скляні очи. Так застала його й служниця, так застав його й цирульник і інші знойомі, що на крик служниці позбігалися, і ніхто не знав, що це таке з ним зробилося. Цирульник говорив, що Іцка „шляк трафив", бо на його тілі не було ніяких найменших слідів насилля, одіж була в порядку і нічого не свідчило про якийнебудь напад. Служниця, правда, говорила про якийсь шелест, про якесь ступання вночі і чула, як пан відмикав двері, але все те говорила вона дуже непевно й неясно, не знаючи, чи це було сон, чи дійсна ява. Далі прийшов і громадський уряд, зревідовано ввесь дім і все довкола, але нічого підозрілого не найдено. Отворено касу: в касі були гроші і цінні папери. Правда, коли зведено докупи рахунки, над котрими вчора ще сидів небіжчик, то показалося, що в касі не стає трьох тисяч ринських.

Тільки ж і тут найшлися сумніви. Рахунки, очевидно, були нескінчені, остання цифра написана була тільки до половини: може бути, що небіжчик сам іще кудинебудь видав ті гроші. А подруге, колиб був грабунок, то грабіжники, певно, забралиб були і решту готівки —, ще звиш дві тисячі. При тім же годинник і мошонка з дрібними грішми — все було в кишенях небіжчика не тикане, так, що годі було увірити в правдоподібність грабіжницького з а б и в с т в а. Тільки дві чи три плями з кипячки на лиці і білій сорочці небіжчика наводили всіх на якесь неясне підозріння, котрого однакож ніхто не міг вияснити. Були голоси між підприємцями, що, може, в тім була рука ріпників, котрі дуже ненавиділи Іцка, і голоси ті, безперечно, не одного підприємця пройняли таємною дрожжю, але нагло усі цьому перечили, тим більше, що судова обдукція трупа й справді виказала, що Іцик умер від апоплексії, до котрої здавна мав органічний наклін.

Похолонуло в серці у Бенедя і у других побратимів, коли на другий день почули про наглу Іцкову смерть. Вони й хвилі не сумнівалися про те, що та нагла смерть стоїть у безпосереднім звязку з учорашною бесідою Сені Басараба. А коли вечором знов зійшлися до Матієвої хати, то довгу хвилю всі сиділи мовчки й понуро, мов почуваючися до спільної вини в якімсь поганім ділі. Перший перервав мовчанку Сень Басараб.

— Ну, щож ви так посідали та й сидите, мов води в роти набрали? — сказав він, гнівно сплюнувши. — Отченаші відмовляєте за Іцкову душу, чи що? Чи треба мені присягатися перед вами, що я нічого злого йому не зробив, і що коли його шляк трафив, то з власної волі? А, зрештою, хоч би й ні, то що з того? Те, що я зробив, те зробив на власну руку, а ви беріть від мене вкладку і робіть своє діло. Ось там три тисячі ринських! Що Іцка шляк трафив, це навіть лішпе для нас, бо не буде впоминатися, а інші не доглупаються, бо я навмисне решту грошей лишив і нічого з рештою не тикав! А, зрештою, що великого, що одною пявкою на світі менше! Де дрова рубають там тріски летять! Адже не викинете ті гроші для того, що вони не дуже чистим способом нам дісталися! Не бійтеся, це не Іцкова праця, це наша праця, наша кров, і Бог не покарає нас, коли нею покористуємося. А, зрештою, чиж то ми для себе їх потребуємо? Ні, а для громади! Беріть!

Ніхто не відповів на ту Сеньову бесіду, тільки Бенедьо, мов під тиском якоїсь важкої руки, простогнав:

— Чисте діло чистих рук потребує!

— Певно, певно, — відказав живо Андрусь Басараб, — але будь тут мудрий зробити щонебудь чистими руками, коли, крім рук, треба ще й підойми, міцної підойми! А по мойому, коли хочеш трам підняти, то бери підойму, яка є, чи чиста, чи нечиста, щоби тільки міцна!

— Гнів же не шовком вимітають, а гнойовими вилами! — докинув з кута Прийдеволя. І прийшлося Бенедьови хоч-нехоч податися. Зрештою і виходу іншого не було!

(Дальше буде)

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА ЖОВТЕНЬ 1943 РОКУ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	317.58	173.	112.90
2.	205.85	174.	32.37
3.	129.31	175.	212.34
4.	65.54	177.	158.01
5.	400.39	178.	213.81
6.	45.99	179.	256.07
7.	268.25	180.	80.73
8.	273.80	181.	137.34
9.	182.50	182.	193.20
10.	165.79	184.	20.12
11.	151.59	185.	73.86
12.	101.95	186.	51.12
13.	69.19	187.	43.12
14.	65.49	188.	56.01
15.	14.97	189.	6.82
16.	91.86	190.	41.56
17.	36.84	191.	160.94
18.	108.93	192.	180.03
19.	12.05	193.	80.72
20.	257.88	194.	41.66
21.	148.61	195.	48.60
22.	147.82	196.	52.04
23.	63.59	197.	33.17
24.	110.61	198.	37.93
25.	177.67	199.	40.75
26.	27.11	200.	255.47
27.	47.17	201.	52.74
28.	145.53	202.	42.45
29.	197.82	203.	29.16
30.	79.78	204.	1,283.73
31.	128.12	205.	21.38
32.	32.84	206.	556.32
33.	168.53	207.	65.27
34.	48.44	208.	32.24
35.	94.02	209.	67.24
36.	164.75	210.	77.19
37.	159.60	211.	259.78
38.	242.95	212.	66.27
39.	443.30	213.	314.82
40.	31.00	214.	31.15
41.	25.08	215.	84.61
42.	197.87	216.	26.97
43.	66.93	217.	450.73
44.	127.51	218.	236.82
45.	326.66	219.	441.71
46.	20.27	221.	786.89
47.	67.01	222.	33.43
48.	43.04	223.	378.62
49.	37.63	224.	38.18
50.	178.04	225.	9.51
51.	73.38	226.	72.41
52.	91.74	227.	48.03
53.	222.01	228.	85.20
54.	80.70	229.	188.51
55.	77.38	230.	395.80
56.	141.97	231.	23.62
57.	179.43	232.	71.55
58.	190.00	233.	41.02
59.	262.65	234.	160.99
60.	43.24	235.	143.99
61.	64.01	236.	187.22
62.	116.88	237.	267.76
63.	413.15	238.	442.39
64.	165.32	239.	392.85
65.	233.10	241.	81.61
66.	91.07	243.	79.53
67.	203.54	244.	23.66
68.	22.65	245.	155.33
69.	171.34	246.	89.41
70.	268.67	247.	292.47
71.	60.21	248.	88.07
72.	74.66	249.	39.30
73.	89.81	250.	13.49
74.	87.65	251.	240.11
75.	252.81	252.	121.27
76.	325.73	253.	165.20
77.	78.20	254.	137.65
78.	135.32	255.	55.28
79.	21.09	256.	71.85
80.	75.84	257.	34.37
81.	187.31	258.	35.46
82.	133.34	259.	235.80
83.	262.59	261.	40.09
84.	79.26	262.	78.19
85.	192.63	263.	56.48
86.	190.52	265.	110.32
87.	173.42	266.	183.48
89.	46.06	267.	112.80
90.	239.22	268.	143.35
91.	429.91	269.	24.70
92.	22.72	270.	285.90
93.	59.47	271.	142.61
94.	683.19	273.	11.38
95.	69.61	274.	253.13
96.	228.34	275.	112.58
97.	176.14	276.	339.80
98.	122.69	277.	304.06
99.	194.96	278.	31.41
100.	133.12	279.	22.70
101.	47.58	280.	195.88
102.	736.47	281.	110.70
103.	140.02	282.	13.24
104.	218.62	283.	166.81
105.	185.03	284.	106.21
106.	298.84	285.	16.60
107.	48.35	286.	74.16
108.	112.10	287.	54.63
109.	151.78	288.	293.69
110.	9.81	289.	44.29
111.	34.04	290.	94.98
113.	73.08	291.	146.15
114.	54.34	292.	645.68
115.	42.29	293.	91.80
116.	76.28	294.	48.52
117.	107.07	295.	202.37
118.	77.93	297.	19.51
119.	47.03	298.	96.35
120.	200.66	299.	93.10
121.	142.83	300.	147.59
122.	58.17	301.	161.23
123.	190.15	302.	43.07
124.	113.04	303.	92.75
125.	233.99	304.	118.96
126.	101.32	305.	122.87
127.	207.00	306.	37.00
128.	37.21	308.	104.69
129.	31.10	309.	39.67
130.	527.50	310.	135.70
131.	14.83	311.	18.71
132.	151.72	312.	102.40
133.	248.40	313.	15.00
134.	101.71	314.	29.79
135.	89.53	315.	41.22
136.	223.75	316.	370.11
137.	230.42	317.	100.49
138.	73.84	318.	137.93
139.	62.27	319.	130.02
140.	87.38	320.	146.84
141.	30.88	321.	91.90
142.	181.84	322.	80.84
143.	313.34	323.	82.32
144.	66.36	324.	221.99
145.	67.04	325.	461.40
146.	232.46	326.	102.37
147.	629.87	327.	65.08
148.	46.60	328.	24.47
149.	63.42	329.	70.77
150.	167.90	330.	214.03
151.	158.90	331.	100.16
152.	58.35	332.	87.87
153.	9.57	334.	281.95
154.	41.98	335.	58.40
155.	500.08	336.	271.54
156.	261.71	337.	18.63
157.	27.47	338.	293.80
158.	327.11	339.	149.23
159.	69.66	340.	22.36
161.	198.15	341.	288.22
163.	231.09	342.	187.01
164.	238.49	343.	110.37
165.	56.81	344.	91.49
166.	48.07	345.	108.95
167.	135.78	346.	21.09
168.	215.75	347.	168.20
169.	44.81	348.	158.98
170.	206.86	349.	38.72
171.	51.50	350.	178.76
172.	47.43	351.	60.42

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
353.	69.51	410.	16.97
354.	17.43	411.	46.46
355.	75.76	412.	24.03
356.	21.34	413.	73.30
357.	66.48	414.	68.34
358.	75.18	415.	33.75
359.	69.12	416.	17.05
360.	24.91	418.	30.46
361.	1,800.72	419.	15.33
362.	74.12	420.	176.20
363.	135.70	421.	60.36
364.	478.22	422.	86.52
365.	48.38	425.	4.42
366.	18.88	426.	36.12
367.	387.35	427.	159.97
368.	46.77	429.	26.42
369.	316.84	430.	13.26
370.	293.70	432.	605.13
371.	259.66	433.	31.74
372.	85.58	434.	28.74
373.	131.67	435.	67.49
374.	57.37	436.	33.67
375.	119.15	437.	23.91
376.	32.86	438.	29.45
377.	19.06	441.	150.40
378.	48.16	442.	55.08
379.	203.61	443.	26.67
380.	42.41	444.	126.69
381.	26.38	445.	149.92
382.	27.68	446.	150.66
383.	228.72	452.	32.11
384.	45.35	453.	132.88
385.	318.65	454.	12.33
386.	81.35	455.	17.73
387.	24.01	456.	31.33
388.	178.76	457.	68.43
389.	28.92	458.	137.47
390.	190.67	460.	8.73
391.	52.85	461.	30.55
392.	21.63	463.	24.69
393.	48.05	464.	42.11
395.	18.92	465.	33.95
396.	103.80	466.	43.56
400.	111.86	467.	8.38
401.	46.76	469.	105.80
402.	16.97	470.	11.84
403.	270.73	473.	256.16
404.	66.36	474.	10.94
406.	228.58	475.	20.84
407.	59.06	476.	153.59
408.	35.16	477.	147.91
409.	62.93		

Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціяльного фонду ... 305.31

З місячних вкладок від членів обезпечених в нових родах обезпечення ... $59,723.18

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	10.59	225.	5.71
3.	2.42	230.	3.81
19.	1.58	234.	17.64
28.	12.03	237.	2.68
30.	9.53	243.	14.81
33.	7.91	245.	1.06
37.	16.20	257.	2.84
39.	27.09	262.	1.41
65.	14.02	268.	2.93
70.	3.80	274.	1.49
83.	2.86	275.	14.56
90.	11.51	276.	3.54
101.	2.84	277.	2.02
102.	4.96	278.	1.15
106.	7.23	284.	3.37
108.	4.72	286.	34.55
117.	4.46	292.	1.83
125.	2.66	298.	3.05
127.	5.65	305.	6.82
139.	2.35	316.	1.41
142.	8.40	321.	3.73
143.	10.49	328.	2.01
147.	23.75	334.	2.28
151.	6.28	335.	5.31
161.	1.92	336.	6.35
170.	4.94	342.	13.74
181.	1.57	349.	5.24
185.	6.68	358.	1.62
189.	3.49	361.	2.48
194.	81	367.	3.51
206.	3.96	370.	6.26
209.	2.62	371.	1.30
216.	13.18	384.	28.93
217.	2.74	388.	15.42
221.	3.05		

З місячних вкладок від членів обезпечених в старім роді обезпечення ... $ 473.15

Разом з місячних вкладок від членів	$60,196.33
Відсотки від бондів	4,232.90
Відсотки від морґеджів	1,080.86
Відсотки від членських позичок	487.60
Чинш від реальностей	14,168.21
Заробок при виміні канадійської валюти	1.52
Перенос резерви за переписаних дітей до дорослих членів У. Н. Союзу	454.80
Зворот секретарської нагороди з молодечого департаменту до адміністраційного фонду дорослих чл.	743.55
Зворот з молодечого департаменту за лікарів	10.50
Прихід друкарні і книгарні У. Н. Союзу	5,559.04
Уневажнена дивіденда	9.46
Заробок при продажі реальности	760.10
Зворот втрати при продажі реальности	539.90
Сплати морґеджів	1,114.06
Сплати бондів	3,044.11
Сплати членських позичок	4,046.37
Продаж реальностей	9,500.00
Продаж книжок в книгарні У. Н. Союзу	119.94
Разом	$106,069.25

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 1 Янкович Данило	$ 1,000.00
в. 4 Пупчик Микола	1,000.00
в. 9 Кормаш Микола	1,000.00
в. 10 Гутиряк Іван	1,000.00
в. 56 Борсук Войтко	1,000.00
в. 57 Дзямба Дмитро	357.01
в. 57 Дзямба Дмитро	416.41
в. 73 Костів Микола	750.00
в. 84 Ґайда Константин	500.00
в. 90 Джуля Микола	910.86
в. 104 Мисак Григорій	500.00
в. 104 Стечишин Катерина	500.00
в. 135 Сопер Михайло	1,000.00
в. 136 Ґайдош Григорій	1,000.00
в. 147 Худик Микола	1,500.00
в. 147 Лабатий Григорій	1,000.00
в. 151 Маркович Стефан	1,000.00
в. 155 Дудич Катерина	500.00
в. 164 Солтишин Михайло	1,000.00
в. 183 Турко Василь	500.00
в. 221 Іващук Михайло	500.00
в. 242 Найдух Самуїл	1,000.00
в. 243 Олещук Павло	1,000.00
в. 255 Берестецький Михайло	500.00
в. 296 Подолеська Наталія	250.00
в. 296 Волошинович Григ.	1,000.00
в. 301 Кучер Лука	1,000.00
в. 312 Туз Михайло	500.00
в. 352 Бандровський Григ.	1,000.00
в. 385 Валович Микола	750.00
в. 385 Переймибіда Йосиф	500.00

Інші виплати посмертного фонду:

Грошеві звороти	531.89
Втрата на проданій реальности	539.90
Втрата на сплачених бондах (over par)	44.11
Відсотки на закуплених бондах (accrued)	142.93

Виплати сирітського фонду по бл. п.:

в. 29 Шафран Стефан	117.50
в. 78 Оліярчик Іван	159.72
в. 155 Ілик Стефан	141.91
в. 160 Кузда Йосиф	64.80
в. 275 Турянський Йосиф	250.00

Запомоги з запомогового фонду:

в. 1 Гарцел Джеймс	30.00
в. 10 Нецьо Іван	35.00
в. 43 Ладин Анна	25.00
в. 56 Ковальчик Іван	25.00
в. 67 Владика Стефан	35.00
в. 76 Ціш Семен	50.00
в. 78 Шайняк Михайло	35.00
в. 87 Максимик Семен	30.00
в. 98 Лукасік Станислав	35.00
в. 99 Мархевка Микола	35.00
в. 100 Кильса Розалія	25.00
в. 100 Радочинська Марія	25.00
в. 102 Кіба Розалія	25.00
в. 106 Кущак Михайло	35.00
в. 106 Саєвська Катерина	25.00
в. 117 Кароль Микола	30.00
в. 127 Володка Анастазія	25.00
в. 133 Лесняк Марія	30.00
в. 140 Роґан Стефан	35.00
в. 164 Паркер Анна	25.00
в. 206 Ключевич Домка	25.00
в. 206 Виспянська Йосифина	25.00
в. 213 Яхімець Петро	25.00
в. 221 Гутман Михайло	35.00
в. 223 Маліборська Ева	35.00
в. 223 Микулин Анна	25.00
в. 227 Зазворський Дмитро	35.00
в. 245 Лещук Петро	35.00
в. 252 Кулиняк Петро	35.00
в. 265 Гузеля Стефан	35.00
в. 265 Мартинюк Стефан	35.00
в. 274 Макарець Теодор	35.00
в. 285 Гладьо Васько	35.00
в. 305 Дацько Анастазія	25.00
в. 347 Патен Стефан	35.00
в. 403 Москальчук Петро	50.00
в. 411 Капустинська Анна	25.00

Інші виплати запомогового фонду:

Втрата при продажі реальности ... 949.15

Виплати з народного фонду:

Заплачено за працю Survey of Modern Ukrainian Literature ... 415.00

Виплати фонду Згоди Братств:

Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціяльного фонду ... 305.31

Виплати адміністраційного фонду:

Нагорода секретарям за третій квартал 1943	8,485.91
Виплати друкарні і книгарні У. Н. Союзу	5,245.20
Свобода за орган	3,595.00
Платня головного уряду	900.00
Чинш за офіси У. Н. С.	625.00
Кошти подорожі і репрезентації	555.63
Платня помічних сил	553.09
Лікарі за нових членів	211.50
Нагороди за нових членів	203.84
Свобода за праці і друки	184.09
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	145.89
Офісові прибори	76.90
Машина до писання	70.00
Видатки канцеляр. на пошту	53.24
Телефон	42.46
Спортова акція	30.00
Обезпечення від грабунку	25.00
Печатки для відділів УНС	7.74
Вода	5.00
Оправа місячних книг	4.50
Федеральний податок за відділових урядників	1.54

Інші виплати:

Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальностях ... 4,130.30

Інвестиції готівки:

Інвестовано в бондах	35,507.50
Інвестовано в морґеджах	2,300.00
Позички членам	480.00
Разом	$92,700.83

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем вересня 1943. року остала	$443,298.72
Прихід за жовтень	106,069.25
Разом	$549,367.97
Розхід за жовтень	92,700.83
Готівка з кінцем жовтня 1943. року остає	$456,667.14

БІЛЯНС.

Чинний стан:

Готівка	$ 456,667.14
Морґеджі	973,767.24
Бонди	3,786,415.23
Реальности	946,524.27
Позички членам	523,654.39
Друкарня і книгарня	10,071.98
Ноти (векслі)	300.00
Разом	$6,697,400.25

Довжний стан:

Посмертний фонд нових родів обезпечення	$6,005,337.16
Посмертний фонд старого роду обезпечення	74,860.15
Адміністраційний фонд	193,809.01
Резервовий фонд	13,110.70
Запомоговий фонд	93,678.85
Народний фонд	16,083.60
Конвенційний фонд	33,543.54
Contingent Fund for protection of Inv. & Mort.	156,866.14
Фонд Згоди Братств	23,111.89
Сирітський фонд	86,999.21
Разом	$6,697,400.25

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. касієр.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	8.00	105.	4.05	221.	36.23	334.	10.58
2.	6.97	106.	4.50	222.	3.37	335.	3.38
3.	2.95	107.	1.58	223.	20.50	336.	6.08
4.	1.80	108.	90	224.	4.05	338.	12.60
5.	8.55	109.	7.20	225.	2.93	339.	4.30
6.	1.80	110.	6.18	227.	1.13	341.	20.25
7.	18.68	113.	4.28	228.	2.76	342.	5.18
8.	9.23	114.	70	229.	7.20	343.	2.25
9.	11.25	115.	25	230.	14.62	344.	3.38
10.	1.58	116.	8.10	231.	68	345.	7.88
11.	10.60	117.	90	232.	3.40	346.	45
12.	68	118.	2.70	233.	5.18	347.	10.80
13.	7.20	119.	1.35	234.	7.20	349.	2.70
14.	4.73	120.	4.50	235.	9.68	350.	5.00
15.	1.43	121.	10.13	236.	6.98	351.	2.95
16.	3.83	122.	2.25	237.	10.80	353.	3.38
17.	7.20	123.	3.80	238.	43.95	355.	1.80
18.	90	124.	5.18	239.	32.18	356.	1.35
20.	6.30	125.	11.25	241.	1.15	357.	1.15
21.	7.20	126.	5.18	243.	3.83	358.	3.57
22.	4.00	127.	9.00	244.	68	359.	4.50
23.	2.03	128.	1.35	245.	2.93	361.	102.82
24.	4.28	130.	23.00	246.	25	362.	5.40
25.	1.25	132.	2.05	247.	9.00	363.	7.20
26.	2.70	133.	1.55	248.	14.63	364.	10.15
27.	23	135.	3.60	250.	1.35	365.	3.83
28.	6.75	136.	11.48	251.	9.00	366.	2.25
29.	6.30	137.	8.78	252.	9.15	367.	6.75
30.	7.42	138.	3.85	253.	4.32	368.	1.35
31.	2.70	139.	1.80	254.	8.55	369.	11.92
33.	9.45	140.	4.30	255.	4.30	370.	2.48
34.	3.15	141.	90	256.	3.15	371.	14.66
36.	11.70	142.	11.25	257.	68	372.	2.92
38.	7.45	143.	5.85	258.	2.25	373.	2.25
39.	20.32	144.	5.15	259.	8.10	374.	68
40.	1.13	145.	4.73	261.	3.60	375.	7.42
41.	1.58	146.	2.70	262.	3.83	376.	1.35
42.	4.95	147.	26.32	263.	68	377.	45
43.	2.70	148.	3.15	265.	2.93	378.	2.70
44.	4.73	149.	2.93	266.	7.43	379.	6.53
45.	12.37	150.	25.90	267.	1.12	380.	6.75
46.	45	154.	70	268.	4.73	381.	1.35
47.	2.23	155.	7.65	269.	90	383.	13.95
48.	5.40	156.	9.45	270.	7.43	384.	2.70
50.	7.65	157.	68	271.	6.10	385.	7.65
51.	2.03	158.	10.13	273.	1.35	386.	3.45
52.	10.65	159.	4.05	274.	13.73	387.	25
53.	3.15	161.	4.50	275.	63	388.	9.22
54.	4.05	163.	2.48	276.	10.35	389.	2.25
55.	5.00	164.	37.80	277.	20.70	390.	15.55
56.	13.95	165.	6.97	278.	1.25	392.	45
57.	11.93	166.	1.00	279.	1.58	395.	6.08
58.	3.82	167.	6.07	280.	7.65	396.	1.58
59.	5.85	168.	2.25	281.	26.55	400.	9.70
60.	1.12	169.	1.13	282.	2.25	401.	2.02
61.	6.75	170.	10.35	283.	7.90	402.	90
62.	1.80	171.	11.48	284.	2.25	403.	2.70
63.	22.50	172.	7.20	286.	90	404.	2.25
64.	6.98	173.	3.15	287.	2.48	406.	25.90
65.	9.50	174.	2.48	288.	7.43	407.	1.80
66.	3.60	175.	8.10	289.	3.60	408.	1.35
67.	4.05	177.	3.60	290.	68	409.	2.70
69.	1.35	178.	4.75	291.	9.45	410.	1.35
70.	2.93	179.	4.73	292.	31.05	411.	50
71.	2.03	180.	10.80	293.	7.65	413.	4.50
72.	1.58	181.	25	294.	1.12	414.	11.70
73.	3.15	182.	2.93	295.	5.62	415.	5.40
74.	5.35	185.	6.08	297.	68	416.	68
75.	6.10	186.	6.75	298.	68	418.	3.60
76.	10.57	187.	45	299.	6.63	420.	9.00
77.	3.38	188.	4.93	300.	3.60	421.	4.05
78.	7.20	191.	6.75	301.	2.40	422.	13.95
79.	1.13	192.	9.93	302.	68	426.	1.35
80.	2.03	193.	2.25	303.	6.75	427.	16.20
81.	2.70	196.	2.70	304.	15.98	429.	5.00
82.	4.10	198.	50	305.	4.73	430.	1.80
83.	5.20	199.	90	306.	90	432.	54.23
84.	7.56	200.	17.10	308.	3.60	433.	1.13
85.	17.55	201.	3.60	309.	90	434.	4.00
86.	5.63	202.	2.70	310.	2.03	436.	2.25
87.	7.20	204.	117.23	311.	1.15	437.	1.58
89.	1.13	205.	2.50	312.	2.65	438.	5.00
90.	12.15	206.	17.78	313.	80	442.	1.29
91.	14.40	207.	2.25	314.	25	443.	3.60
92.	2.25	208.	45	315.	50	444.	1.50
94.	14.40	209.	68	316.	13.73	446.	4.95
95.	2.50	210.	1.13	317.	4.50	452.	8.60
96.	9.90	211.	7.20	318.	4.06	453.	85
97.	9.70	212.	4.05	319.	8.78	454.	90
98.	5.20	213.	7.65	320.	6.10	455.	2.25
99.	3.60	214.	68	321.	5.40	456.	6.75
100.	2.50	215.	75	323.	5.65	457.	3.15
102.	13.05	217.	17.77	324.	4.73	458.	6.10
103.	1.80	218.	3.60	325.	4.73	460.	90
104.	90	219.	19.80	326.	2.93	461.	2.68
				327.	1.58	463.	1.35
				328.	45	464.	4.95
				329.	50	466.	90
				330.	6.75	467.	1.80
				331.	3.85	469.	38.48
				332.	4.80		

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
470.	3.50	475.	1.58
473.	15.75	476.	2.70
474.	90	477.	1.13

З місячних вкладок від членів обезпечених в клясах 1, 2 і 3 ... $2,558.75

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
3.	1.54	202.	1.15
5.	13.00	204.	111.84
7.	2.60	206.	65.52
8.	3.97	210.	1.04
10.	10.95	211.	10.88
11.	8.06	213.	4.73
14.	14.23	215.	19.11
15.	6.34	218.	5.98
17.	5.46	219.	34.86
19.	2.39	221.	224.64
20.	77	223.	3.37
28.	3.91	226.	3.72
34.	2.39	227.	2.71
38.	4.30	229.	1.69
39.	53.98	230.	14.18
45.	13.31	233.	2.14
47.	2.69	234.	17.30
48.	3.81	235.	98
51.	3.90	236.	20.58
52.	1.07	237.	2.31
54.	27.67	238.	8.85
56.	14.75	239.	1.57
57.	4.70	243.	3.29
58.	32.00	244.	1.57
59.	18.90	245.	5.16
60.	1.54	247.	93
63.	45.82	248.	2.33
64.	1.76	252.	1.86
65.	11.20	255.	2.10
70.	3.83	256.	1.96
71.	98	259.	1.96
72.	1.04	265.	1.87
75.	72.27	266.	2.86
77.	1.97	268.	24.99
78.	59	270.	1.56
79.	32.62	271.	12.03
82.	2.08	274.	5.09
83.	23.21	275.	2.10
84.	1.08	276.	2.02
85.	20.59	277.	21.05
89.	93	283.	14.31
91.	8.69	287.	6.42
94.	34.99	288.	1.90
96.	15.71	289.	7.44
98.	1.06	290.	77
99.	4.60	292.	20.37
102.	3.55	293.	11.53
103.	4.88	309.	77
105.	1.54	310.	12.96
106.	3.16	313.	4.55
109.	83	316.	51.73
115.	4.10	317.	3.10
116.	12.86	318.	21.89
119.	4.20	319.	1.09
120.	88	321.	15.91
125.	21.05	322.	1.54
126.	2.10	324.	5.42
127.	51.94	325.	27.50
128.	1.89	329.	7.82
130.	3.40	330.	16.77
137.	2.00	331.	2.02
138.	1.86	334.	3.06
139.	2.68	335.	12.34
141.	21.89	336.	10.53
142.	1.06	338.	2.65
144.	4.97	339.	4.26
145.	6.91	341.	87.56
146.	5.13	343.	5.95
147.	77	344.	1.54
149.	2.31	347.	4.35
150.	77	351.	45
153.	82	361.	209.81
155.	11.24	364.	77
156.	10.95	365.	53
158.	3.26	367.	1.86
161.	7.22	368.	4.90
163.	35.79	369.	5.12
164.	[illegible]	370.	[illegible]
165.	77	371.	2.93
167.	1.86	372.	1.86
170.	24.33	374.	3.75
171.	4.00	375.	20.01
174.	3.03	378.	3.58
177.	18.63	379.	77
180.	5.28	380.	10.70
182.	4.79	383.	7.23
191.	3.72	386.	9.50
192.	1.88	388.	3.67
194.	2.00	390.	18.35
196.	3.72	391.	8.53
200.	8.12	393.	7.06

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
396.	6.81	446.	7.59
400.	3.68	452.	4.00
401.	2.90	453.	15.54
402.	4.18	454.	1.07
403.	79	456.	7.92
413.	1.57	457.	3.51
414.	2.93	458.	16.86
421.	77	461.	6.65
422.	23.67	464.	13.41
427.	7.11	465.	17.97
432.	127.78	466.	5.81
433.	5.96	469.	7.55
435.	11.36	473.	24.65
438.	3.19	474.	98
441.	16.61	475.	10.23
445.	34.77	476.	26.81

З місячних вкладок від членів обезпечених в клясах 4 і 5 ... $2,645.73

Разом з місячних вкладок від членів	$5,204.48
Відсотки від бондів	243.70
Відсотки від морґеджів	267.45
Чинш від реальностей	891.00
Сплати морґеджів	212.05
Разом	$6,818.68

РОЗХІД:

Виплати посмертного фонду

в. 275 Турянський Йосиф ... $ 500.00

Інші виплати посмертного фонду:

Грошеві звороти	68.48
Перенос резерви за переписаних членів до інших кляс обезпечення	385.42
Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальностях	175.02

Виплати адміністраційного фонду:

Нагорода секретарям за третій квартал 1943. року	947.07
Платня помічних сил	748.95
Свобода за Ukrainian Weekly	600.00
Свобода за праці і друки	243.75
Перенос резерви за переписаних членів до інших кляс обезпечення	69.38
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	49.35
Видатки канцеляр. на пошту	25.00
Лікарі за нових членів	15.50
Разом	$3,827.92

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем вересня 1943. р. остала	$72,300.18
Прихід за жовтень	6,818.68
Разом	$79,118.86
Розхід за жовтень	3,827.92
Готівка з кінцем жовтня 1943 р. остає	$75,290.94

БІЛЯНС.

Чинний стан:

Готівка	$ 75,290.94
Морґеджі	113,311.94
Бонди	313,967.43
Реальности	52,640.00
Позички	175.00
Разом	$555,385.31

Довжний стан:

Посмертний фонд	$480,582.78
Адміністраційний фонд	74,802.53
Разом	$555,385.31

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. касієр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Під жертвенним деревом батаків

Сіндбад мореплавець із „Казок 1001 ночі" це прототип кореспондентів, які подають описи подорожей. Сіндбад мав фантазію придумувати те, чого він не переживав. Колиб він того був не придумав, чи читали би його ще нині малі й великі діти? Сіндбад переживав на кожній мандрівці землетруси, трясення моря, хуртовини, розбиття корабля, грабіжницькі напади. Самособою, він ніколи не врятувався природним способом, а все хапав якийсь шмат дерева, а ногами веслував. Потім по кількох днях причалював до якогось острова, де все було подостатком і добре зїсти.

Коли він четвертий раз боровся за своє життя, доля кинула його на острів Суматру. Брунатні людоїди притягли його перед короля, а потім, по звичаю людоїдів, якнайліпше гостили. Подавали йому найдивніші страви, одначе мудрий Сіндбад не хотів їсти, почав голодівку. Його товариші їли, їх повели на вигін (пасовище) і всмажили в кокосовім олію для короля. Зявилася чарівниця Ґулах і сказала своїм дочкам: „Діти, нині принесу вам зїсти гарного, товстого юнака".

Ті брунатні людоїди то певно були **батаки.** Подорожній Сік, який навідався до села батаків, оповідає, що як із товаришами, щоби робити фотографічні знимки, повертали з поля чоловіки й жінки й тепер похожали собі сюди й туди. Здавалося, начеб згірдливо гляділи на нас.

Понуро виглядає таке батацьке село (кампонґ). Крівлі величезні, чорні, пошивані волокнами мурґату. Крівлі ці стрімкі нагадують норвеські будинки. Дуже високо стоїть архитектура батаків. Будинки одноповерхові, а крівля тричі така висока, як поверх. Будинок прикрашений різбами звірят.

Будинки будовані на стовпах. Під хатою ночують свині, а за дня сидять тут жінки, **ткають і фарбують на голубо** свої хустки. З багато горшків змішують цю краску. Такої матерії ніколи не перуть, лише закрашують наново. Самособою нема батацької жінки, щоби не мала синіх пальців і нема такого кампонґу, щоби не мало поля з індіґом. На кожній крівлі є прикріплені роги буйвола. На тих рогах завішують малі посудини з рижом і грішми, щоби переблагати злих духів.

Як загодочні є звичаї й обичаї батаків, так теж загадочне є їх походження. Це дикий, талановитий верховинський нарід, що визначається ріжними противенствами. Погорджують ними маляйці й яванці. Вониж самі вірять, що духово стоять найвище з усіх народів Суматри. Мають чарівницькі сопілки (флєти), з яких уміють добути наймиліші звуки, одначе людське мясо це для них найліпші ласощі. **В 1907 році продавали ще на базарі людське мясо.** Пригоди з мандрівок описують так, що густенько витинають ріжні знаки на бамбусових палицях, одначе беруть зі собою на ті мандрівки собак — як живі харчі. Мають золотничі варстати, виробляють гарні, мистецькі предмети, а жиють у страшному бруді, не знають мила. Поля свої вдержують у порядку, а порядок на вулицях удержують свині й собаки. Вони страшно забобонні, зате по мистецьки вміють грати в шахи.

Вони пристрасно люблять цю гру. Всі вміють грати в шахи, мущини й жінки. Часом ідуть аж до Медану, щоби грати в шахи з чужинцями, та ніколи не програють.

Ще не так давно батацькі князі грали в шахи камяними фіґурами природної величини на високорівнях Суматри. Невільники мусіли сюди й туди переставляти великі камяні фіґури, короля з хусткою на голові, без корони, велитенську королеву, яка роздавляла невільника, коли перевернулася. Вежі, біґунів, скакунів. **Часто така партія тяглася довше ніж рік.** Оповідають про князя батаків, який мав **золоту шахівницю із золотими фіґурами.** Інше племя напало на того князя, та він далі грав собі в шахи й ніхто не бачив ворога. Колиж ворог станув перед князем, князь у першому переляку став кидати фіґурами. **Та напасники** попіднімали фіґури та й собі стали грати в шахи. Війна закінчилася шаховим турніром. Часто буває таке, що дикі люди не лише „ліпші", але й розумніші.

В Сіянтарі біля ратуша стоять останки тих величезних камінних фіґур. Король і селянин глядять здивовано на новий світ, який складається з ґумових, тютюнових і чаєвих плянтацій.

Посеред кампонґу стоїть дім людських черепів. Останки визначних людей причіпають тут на цвяхах. Тут відбуваються теж свята заручин, а саме так, що **молодій кількох сильних людей спиловує зуби.** Називають це „Пасе дуру" або: чищення полевої межі. Хто має довгі зуби, дає тим доказ, що не вміє їх плекати. Лише собаки мають довгі зуби. Батак залюбки каже своїй жінці **„Ти собачий зубе!"** коли свариться із своєю жінкою.

— Сіямате, старий друже, ти ще живеш? — привітався раз европеєць, який живе на Суматрі — із дідусем, що під шопою товк риж. Сіямат глянув. Робота не йшла йому якслід, видно до ліпшого народився.

— Жнива були погані, що ти сам мусиш товкти паді?

Сіямат глянув понуро:

— Погані жнива, високі податки.

— Давніше певно були в вас кращі часи, як іще не будували державних доріг?

Дідусь усміхнувся лагідно:

— Так, Туане, то були гарні часи, як нам іще вільно було

(Докінчення на сторові 6-тій.)

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

ЗА ЖОВТЕНЬ 1943 РОКУ

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 11. Спроїд Катерина.
В. 17. Лесняк Марія, Лесняк Андрій, Філіпс Генрій В., Філіпс Едвард Л., Цветник Антін.
В. 39. Кудлик Марія, Іванисько Катерина, Герла Йосиф.
В. 54. Маланчук Евген.
В. 57. Недельська Наталія, Сорока Юлія.
В. 63. Цеплий Микола.
В. 64. Струж Анна, Дворецький Юрій.
В. 75. Дедула Олена, Дедула Петро.
В. 76. Мачинко Анна.
В. 81. Ракоча Марія.
В. 87. Чехович Михайло.
В. 94. Коспів Стефан.
В. 106. Косар Емілія Марія.
В. 125. Пелешак Юлія.
В. 127. Вайда Михайло, Скрип Олена.
В. 130. Брелусь Іван, Шулер Йосиф, Шулер Ксеня.
В. 136. Щербяк Катерина, Крупа Марія.
В. 142. Пасечник Олекса, Лещак Христина.
В. 151. Маркович Михайло, Кароль Ольга.
В. 163. Піскор Меланія, Сосновий Вілям, Добуш Ольга, Добуш Марія, Лотоцька Олена Д., Добуш Юрій Е., Піскор Марія, Ілько Елисавета.
В. 170. Милянович Йосиф, Плетчон Павлина, Плетчон Василь.
В. 179. Білик Юрій.
В. 182. Красінчук Теодор, Копач Анна.
В. 204. Тесла Іван.
В. 218. Богач Марія.
В. 219. Донелик Іван Р., Донелик Ізабел, Савчин Нетій, Максимів Михайло.
В. 221. Борис Юрій, Кузьма Микола, Барабаш Олена, Папе Катена, Матвіїв Олена.
В. 230. Гарисон Перла, Васько Марія, Маскович Юрій, Масловська Марія.
В. 237. Сармінський Іван, Морган Олена.
В. 253. Щоцурка Михайло, Щоцурка Олена.
В. 258. Прокопчик Іван.
В. 259. Прокопчик Катерина.
В. 277. Цізман Анастазія.
В. 292. Седорак Анна.
В. 293. Гулей Маріянна.
В. 319. Цимбаліста Ірина.
В. 322. Горбайчук Катерина.
В. 326. Гнатко Анна.
В. 334. Купчевич Евген.
В. 335. Жибак Михайло.
В. 342. Васович Софія.
В. 343. Лазорищин Анна 2.
В. 361. Турчин Іван, Бич Марія, Мелимука Анна, Кріклива Анна, Дмитрів Анна, Левкович Ольга.
В. 363. Гоміняк Анна.
В. 364. Сенюта Антін.
В. 371. Яцентій Еленора А., Іваськів Михайло.
В. 372. Реновець Елсій.
В. 378. Смолак Петро.
В. 383. Грозінська Анна.
В. 387. Шемберко Анна, Оленик Ольга.
В. 393. Лисечко Михайло.
В. 400. Біжик Іван.
В. 402. Соколовський Михайло.
В. 427. Скіра Нетій, Вовк Василь, Бузайко Михайло, Максимець Тома, Городенчук Лена.
В. 432. Бойко Розалія, Яремко Марія, Бойко аВсиль, Челюк Михайло.
В. 441. Євтушко Галя.
В. 445. Мансер Елисавета М.
В. 469. Підгребельний Анна.
В. 473. Була Антін, Смолій Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 40. Пеленський Іван.
В. 61. Кузeмчак Антін, Козeмчак Анна, Козeмчак Юрій,* козeмчак Марія.
В. 74. Геча Іван.
В. 82. Питак Семко, Питак Анна.
В. 84. Гайда Микола, Гайда Олена, Лихач Геральд.*
В. 94. Гач Василь, Паранюк Вілям.
В. 117. Семеник Дмитро,
В. 127. Плахта Стефан.*
В. 142. Лещак Стефан.*
В. 159. Дякун Федор, Стахун Марія, Господарик Катерина, Господарик Франко.*
В. 209. Дацько Анна.
В. 217. Лаврів Олекса.
В. 229. Мняк Іван.
В. 242. Цука Михайло,* Похіна Йосиф, Дорищ Іван.*
В. 319. Дмитро Михайло.*
В. 365. Камінський Микола, Сабрінський Іван,* Цибрінська Антонина, Камінська Магдалена, Камінська Марія.
В. 342. Максимович Марія.
В. 412. Прислопський Михайло, Турок Іван.
В. 427. Луговий Джійна.
В. 435. Мороз Юлія.
В. 441. Угрин Методій Михайло.
В. 445. Сітка Павло, Процишин Анеля.
В. 455. Литвин Анна, Литвин Стела.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 200. Мирон Анна.
В. 204. Пенкаль Володимир.*
В. 347. Пелехатій Ольга, Пелехатій Стефан.
В. 371. Іваськів Йосиф.
В. 375. Харамбура Іван.
В. 423. Сенів Анна.
В. 427. Мота Микола.
В. 441. Серотюк Володимир.
В. 445. Бас Теодор.
В. 453. Блазенко Микола.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 125. Собеська Марія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 5. Семусь Марія.
В. 64. Ількович Іван, Ількович Петро.*
В. 74. Олач Анна.
В. 76. Метровська Джений, Метровський Іван.*
В. 78. Супранович Матеуш, Котляр Йосиф.
В. 83. Іваненко Василь,* Іваненко Михайло, Іваненко Ілько.*
В. 94. Стефуник Бетій Вергинія, Стефанюк Стефан,* Хрінівський Микола.
В. 96. Костик Марія К., Філовят Михайло, Мількович Дусан.*
В. 109. Галас Петро, Галас Марія, Юрчик Чарлс.*
В. 144. Понас Андрій.*
В. 146. Кифорик Іван.
В. 147. Буярська Анна.
В. 204. Годівський Лонгін.
В. 218. Гринечко Стефан.
В. 219. Бордун Вілям,* Швец Дорота, Швец Юрій мол.,* Швец Матрона.
В. 221. Щерба Евген Омелян.*
В. 252. Магас Андрій,* Тхурчак Марія.
В. 292. Кінащук Міній, Мачінк Юлія А., Мачінк Кляра Мей.
В. 293. Сиска Ольга.
В. 301. Чепіль Василь.
В. 329. Горват Олена.
В. 361. Куцій Олена, Бойко Подій, Бойко Олекса, Козак Володимир,* Кикіш Мирон,* Маденський Вілям,* Варениця Олекса.
В. 388. Косек Вілям.*
В. 390. Колтко Анеля.
В. 393. Стефанович Біятрис.
В. 402. Потоцький Михайло.* Потоцька Анна, Потоцький Михайло.
В. 427. Яворська Віра.
В. 441. Лалюк Петрунка.
В. 445. Шклянка Павло,* Островерха Омелян.*
В. 457. Гердман Семен,* Варжбок Джеймс.*
В. 459. Суско Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 1. Заяць Анна.
В. 90. Лопух Катерина.
В. 99. Запоточна Марія.
В. 152. Іваськів Йосиф.
В. 179. о. Боднар Йосиф.
В. 245. Скоропад Ольга.
В. 254. Керелейза Іван.
В. 310. Пелехатій Ольга, Мирон Анна, Пелехатій Стефан.
В. 325. Соболь Стефанія, Пенкаль Володимир.*
В. 361. Явний Максим, Явна Текля.
В. 414. Патинок Анна.
В. 432. Мота Микола, Блазенко Микола.
В. 441. Бас Теодор.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 125. Собеська Марія.

ЧЛЕНИ, ЩО ВІДІЙШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ.

В. 98. Манастирський Іван.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 34. Цибак Катерина.
В. 156. Береська Марія.
В. 213. Хранюк Іван.*
В. 371. Гарцула Іван, Гарцула Анна.
В. 385. Хас Ольга.

ЧЛЕНИ ПОМЕРЛІ:

В. 10. Гутиряк Іван.
В. 40. Глинський Вілям.
В. 56. Борсук Войта.
В. 61. Томашовський Йосиф.
В. 62. Пашук Антін.
В. 63. Опалка Філярет.
В. 92. Собода Михайло.
В. 98. Лукасик Станислав.
В. 104. Стецишин Катерина.
В. 131. Лавренчук Оліяна.
В. 136. Гайдош Григорій.
В. 147. Лабатій Григорій.
В. 151. Маркович Стефан.
В. 155. Дудич Катерина.
В. 164. Солтишин Михайло.
В. 211. Кость Микита.
В. 243. Олещук Павло.
В. 296. Волошинович Григорій, Кузьмиха Василь.
В. 319. Бурич Гнат.
В. 352. Бандровський Григорій.
В. 361. Гусак Іван.
В. 373. Громоцький Віктор.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком жовтня 1943 року було в У. Н. Союзі повнолітніх членів	31,425
В місяці жовтні 1943 р. принято нових	112
В місяці жовтні 1943 р. принято наново	47
В місяці жовтні 1943 р. принято з переступними листами	11
В місяці жовтні 1943 р. принято з інших кляс обезпечення	1
В місяці жовтні 1943 р. принято зо старого роду обезпеч.	—
Разом	31,596
В місяці жовтні 1943 р. суспендовано	60
В місяці жовтні 1943 р. відійшли з переступними листами	18
В місяці жовтні 1943 р. відійшли до інших кляс	1
В місяці жовтні 1943 р. відійшли до нового роду обезпеч.	—
В місяці жовтні 1943 р. відійшли зо зворотом у готівці	6
В місяці жовтні 1943 р. відійшли на безплатне продовж.	1
В місяці жовтні 1943 р. відійшли на виплачене обезпеч.	—
В місяці жовтні 1943 померли	23
Разом	109
З кінцем місяця жовтня 1943 р. в У. Н. Союзі було дорослих членів	31.487

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ І СУМАМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В клясі А.	на $ 250	5
В клясі А.А.	на $ 500	96
В клясі В.	на $ 750	16
В клясі С.	на $1000	194
В клясі В.В.	на $1500	7
В клясі С.С.	на $2000	2

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя

В клясі О- 500	на $ 500	469
В клясі О-1000	на $1000	317
В клясі О-1500	на $1500	6
В клясі О-2000	на $2000	2

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	3,939
В клясі Р-1000	на $1000	2,180
В клясі Р-1500	на $1500	20
В клясі Р-2000	на $2000	12
В клясі Р-2500	на $2500	2
В клясі Р-3000	на $3000	2

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Индавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	2,510
В клясі Е-1000	на $1000	932
В клясі Е-1500	на $1500	16
В клясі Е-2000	на $2000	7
В клясі Е-3000	на $3000	1

Нове обезпечення на ціле життя для нових членів

В клясі W- 250	на $ 250	2
В клясі W- 500	на $ 500	3,880
В клясі W- 750	на $ 750	1
В клясі W-1000	на $1000	3,594
В клясі W-1500	на $1500	34
В клясі W-2000	на $2000	17
В клясі W-2500	на $2500	1
В клясі W-3000	на $3000	3
В клясі W-різні суми		92

Нове обезпечення на ціле життя для давних членів.

В клясі Т- 100	на $ 100	5
В клясі Т- 250	на $ 250	189
В клясі Т- 500	на $ 500	3,801
В клясі Т- 750	на $ 750	562
В клясі Т-1000	на $1000	8.318
В клясі Т-1500	на $1500	199
В клясі Т-2000	на $2000	54
Разом		31,487

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 11. Лида Андрій мол.
В. 17. Михалек Едвард Евген, Щур Юрій, Щур Олекса, Михалек Алиса Джейн, Михалек Роберт Іван, Михалек Катлійна, Мілер Елисавета, Сарис Евген.
В. 39. Ковальчик Микола, Беднар Олена, Дембіцький Петро Герольд, Гусак Едвард, Гусак Олена, Гусак Софія, Гусак Стефан мол., Іванисько Іван, Маслак Михайло Володимир, Маслак Петруся Анна, Старушняк Роберт, Старушняк Роналд, Татусько Ірина, Татусько Іванна, Трох Марія, Трох Микола мол., Трох Роній Михайло, Вітковський Джеймс, Войталевський Франко, Войталевський Стаслав мол.
В. 52. Гендерсон Ернест Чарлс.
В. 54. Щепаняк Патрися.
В. 59. Левкович Кароля Марія.
В. 76. Мачинко Людвіг, Мачинко Марія Франка.
В. 83. Витіш Василь.
В. 94. Будор Мирослав Грегорій.
В. 96. Маговський Володимир.
В. 130. Чубатий Андрій Р., Чубата Даря Т., Стахів Варвара Анна.
В. 136. Копко Петро.
В. 163. Добуш Теодор мол., Суттон Давид, Суттон Деннс.
В. 170. Безушко Евелина Ірина.
В. 173. Ядик Гіралдина, Ядик Іван Петро, Ядик Патрися Анна, Ядик Роберт.
В. 177. Москалюк Кароля Анна.
В. 204. Жукас Тома Йосиф, Панкевич Евелина Люба, Ланголь Марія Анна 4, Євуш Варвара Анна 2, Бакуменко Марта.
В. 219. Слободзян Евген Вілям.
В. 221. Кулiч Михайло мол., Миханцьо Віра Любов, Рурка Роберт б., Панчук Ольга, Панчук Йосиф.
В. 234. Федін Іванна Марія.
В. 236. Максим Юлія Катерина.
В. 268. Михалюк Олена Д., Костик Іван Йосиф.
В. 277. Федина Віра Стефанія.
В. 292. Титар Ярослав.
В. 293. Рибка Іван, Сірінг Петруся, Данильчук Марія Анна 3.
В. 310. Барій Роберт Ален.
В. 316. Куцій Карен Елисавета.
В. 325. Заплітна Наталія.
В. 326. Сандоне Микола.
В. 335. Корнафіль Олександра, Бубен Ірина, Корнафіль Филипина.
В. 336. Волянська Марія Анна.
В. 343. Гук Карен Марія.
В. 351. Бестлунд Марія Анна.
В. 361. Шлос Петро, Сидорович Джений, Сидорович Богдан Ігор, Семчишин Петро, Семчишин Катліна, Левінський Джером, Горбай Грегорій Василь.
В. 371. Борищук Кароля Анна 2, Борищук Дорота, Височанський Іванна Анна.
В. 378. Сидін Тайрон Григорій, Гудвін Катлійна.
В. 390. Сарояк Андрій Д., Сарояк Розанна.
В. 400. Біжик Феній.
В. 414. Лаврич Герій Йосиф.
В. 432. Бойко Борис Ігор.
В. 435. Курляк Павло Аллен.
В. 441. Лисий Варвара Анна, Рихлівський Григорій.
В. 474. Лейбик Маріян Джейн, Михалек Джорданна, Мозур Марія Анна.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 61. Козeмчак Вілям, Козeмчак Михайло, Козeмчак Катерина.
В. 84. Хома Андрій 2.
В. 127. Плахта Юліян.
В. 204. Бріла Роман 2.
В. 217. Лаврів Олекса, Лаврів Анна.
В. 261. Прус Ерл Лестер, Прус Нелсон.
В. 388. Лашек Володимир мол., Лашек Меланія, Косик Вілям мол., Косик Володимир.
В. 445. Федків Соня Олена, Пастир Петро.

ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ ДІТИ:

В. 105. Мельник Евген.
В. 347. Пелехатий Мирослав.
В. 375. Харамбура Іван Олекса.
В. 427. Мота Лидя.

ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС ДІТИ:

В. 390. Камінська Віра.
В. 402. Солан Стефан, Солан Юрій.
В. 427. Бончак Віра Анастазія 3, Мота Лидя.

СУСПЕНДОВАНІ ДІТИ:

В. 5. Семусь Григорій II.
В. 20. Миськів Анастазія.
В. 74. Прох Ольга.
В. 83. Несторик Катерина Іванна.
В. 94. Стефуник Марія Анна.
В. 96. Шебовська Маргарета, Шебовська Шірлій Анна.
В. 109. Юрчик Андрій, Юрчик Іван.
В. 144. Панас Василь.
В. 200. Щісловський Катерина М.
В. 301. Табака Франко, Табака Джійна Агнеся, Табака Марія Анна, Табака Патрися.
В. 361. Дикий Іван.
В. 402. Потоцький Микола, Потоцька Софія.
В. 439. Змяк Вінзентій.
В. 470. Дубик Ліліян, Дубик Микола.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 310. Пелехатий Мирослав.
В. 395. Мельник Евген.
В. 432. Мота Лидя.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 54. Маланчак Евген.
В. 57. Сорока Юлія, Недільська Наталія.
В. 63. Цеплий Микола.
В. 64. Струж Анна, Дворецький Григорій.
В. 81. Ракоча Марія.
В. 87. Чехович Михайло.
В. 127 Вайда Михайло.
В. 136. Щербяк Катерина, Крупа Марія.
В. 151. Кароль Ольга, Маркович Михайло.
В. 170. Милянович Йосиф.
В. 179. Білик Юрій.
В. 182. Красінчук Теодор.
В. 218. Бугач Марія.
В. 237. Звізанська Олена.
В. 258. Прокопчик Іван.
В. 259. Прокопчук Катерина.
В. 292. Сидоряк Анна.
В. 319. Цимбаліста Ірина.
В. 326. Гнатко Анна.
В. 334. Купчевич Евген.
В. 342. Васович Софія.
В. 361. Крикаива Анна.
В. 371. Яцента Еленора.
В. 372. Реновець Елсій.
В. 383. Гродзінська Анна.
В. 387. Олійник Ольга, Шемберко Анна.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 390. Камінська Віра.
В. 402. Солан Юрій, Солан Стефан.
В. 427. Мончак Віра Анастазія, Мота Лидя.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ НА ВИПЛАЧЕНЕ ОБЕРПЕЧЕННЯ:

В. 204. Бакуменко Марта.

ПОМЕРЛІ ДІТИ:

В. 469. Каськів Анна.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком жовтня 1943 року було в У. Н. С. дітей членів	10,171
В місяці жовтні 1943 р. принято нових	110
В місяці жовтні 1943 р. принято наново	20
В місяці жовтні 1943 р. принято з переступними листами	4
В місяці жовтні 1943 р. принято з інших кляс обезпеч.	7
Разом	10,312
В місяці жовтні 1943 р. суспендовано	26
В місяці жовтні 1943 р. відійшли з переступними листами	3
В місяці жовтні 1943 р. відійшли до старших членів УНС	31
В місяці жовтні 1943 р. відійшли до інших кляс обезпеч.	5
В місяці жовтні 1943 р. відійшли зо зворотом у готівці	—
В місяці жовтні 1943 р. відійшли на виплачене обезпеч.	1
В місяці жовтні 1943 р. відійшли на безплатнеродвож.	—
В місяці жовтні 1943 померли	1
Разом	67
З кінцем місяця жовтня 1943 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	10.245

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В 1-шій клясі	на $500	4 986
В 2-гій клясі	на $300	1,44
В 3-тій клясі	на $100	2,135
В клясі 4Р	на $ 250	25
В клясі 4Р	на $ 500	725
В клясі 4Р	на $1000	144
В клясі 5Е	на $ 250	142
В клясі 5Е	на $ 500	527
В клясі 5Е	на $1000	117
Разом		10.245

З кінцем місяця жовтня 1943 р. в УНС. було всіх обезпеч. 41,732

УВАГА,

яку кожний відділовий урядник і член У. Н. Союзу повинен прочитати і відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени молодечого департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за жовтень 1943 року суспендованими, можуть бути приняті наново в члени У. Н. Союзу, якщо зголосяться до секретарів своїх відділів і заплатять за час суспензи залеглі вкладки, як це постановляє статут організації; інакше, вони будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, з виїмком тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Тесаме відноситься також до тих членів, що впродовж жовтня 1943 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосились з ними до інших повноправних відділів У. Н. Союзу.

Д. Галичин, гол. секретар

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
43 W. North St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa.

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.
Д-р ВОЛОДИМИР ГАЛАН,
1134 Atwood Rd., Philadelphia, Pa.
Д-р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.
РОМАН СМУК,
1515 Estes Ave., Chicago, Ill.
СТЕПАН КУРОПАСЬ,
4101 N. Monitor, Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ПАВЛО ДУДА
1506 Parent Ave., Windsor, Ont., Canada.
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
ІВАН РОМАНИШИН,
711 Grove St., Irvington, N. J.
ТАРАС ШПИКУЛА,
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.
ВОЛОДИМИР ДІДИК,
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.
ГЕНОВЕФА ЗЕПКО,
387 Boulevard St., Akron, O.
МИКОЛА ДАВИСКИБА,
11 Rosewood St., Mattapan, Mass.
ЕВГЕН ЛЯХОВИЧ,
72-50 Manse St. Forest Hills, L.I., N.Y.
АНТІН ШУМЕЙКО,
25-50 — 30th Rd., Long Island City 2, N. Y.
ДМИТРО ШМАГАЛА,
1504 E. 173rd St., Cleveland, Ohio
ЮЛІЯ БАВОЛЯК,
76 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa.

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Почтова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: BErgen 4-1016.

(Докінчення зі сторони 5-тої.)

їсти людей тай не потребували платити податків.

Геть поза кампонґом росте велике, тінисте дерево. На це дерево вилазили старі люди, коли вже геть ослабли й не могли принести ніякої користи своїй родині. **Родина стрясала їх здерева наче достиглі овочі.** „Диви, як зародило дерево!" — говорили вони до тих,, що стояли біля дерева. Після пиру черепи вішали на дереві в дротяних сітках і потомки дуже почитали їх.

— Нині мусите побачити пертенданґан, — сказав згаданий европеєць, який вже давно перестав бути европейцем, до автора тих рядків Сіка — це найгарніше з уладжень того дивного народу. Перед заходом сонця мусимо там бути, потім зберуться дівчата.

Автомобільна дорога закручує за Брастаґі й веде рижовими полями та пралісом. Чорна дорога серед зеленого ліса, попри село, якого височезні крівлі видніють уже здалека. Тут висідаємо. Попри хати веде вузька дорога, обсаджена поансетами. Кілька разів мусимо перелазити бамбусові барієри, які поставлено для свиней. Вкінці стоїмо перед домом, що подобає зовсім на вікендський домок. Це пертанданґан, або дівоцький дім.

Як лише батацькі діти підростуть, покидають хату своїх батьків а відходять до дому дівчат або молодих мущин. Старша жінка має нагляд над дівчатами. Дівчата цілий день працюють в домі або на полі своїх кревних. Із заходом сонця приходять до пертанґанґу. Там бавляться, танцюють, читають, роблять ручні роботи, грають у шахи та відгадують загадки. Вечором приходять молоді люди. Тоді зазнакомлюються, а як одно одному сподобається, постановляють, коли мають звінчатися.

Одначе не приходять молоді люди зі села, це згідно з адатом (звичаєве право, яке шанують також голяндці) заборонене під карою смерти. Приходять парубки чужого племени. Часто йдуть із далека серед сміхів і співів лісом, у ночі, при світлі місяця, або зі смолоскипами. Та їх впускають щойно після скомплікованої товариської церемонії. Батацька дівчина також неприступна й може церемонитися, та лише до означеної границі. Кокетувати з розмислом — того батакійські дівчата не знають. Коли вже передтим вона притягнула до себе хлопця, то вже не може сказати: Ні! Родичі мусіли б відповідати перед судом. Коли дівчина лише трохи дала пізнати хлопцеві свою прихильність, мусить уже вийти за нього. Зате передтим вільно їй сказати хлопцеві, що він не подобається їй.

Біля хати двоє дівчат грає в шахи, на дощечці лежать патички й камінчики. „Опіс" (мати) каже одна та встає. Здіймає собі з вуха тяжкі срібні ковтки; важимо їх у руці. Напевно важить один ковток більше ніж два фунти. Подобає на подвійний знак запиту. Один бік втискають в ухо, другий у синю хустку на голові. Чим тяжкі ковтки, тим гарніша дівчина.

— Коли прийдуть парубки? Сорденін усміхнулася.

— Ми і без них можемо добре бавитися.

Вона показує нам кошик із салямандрами й ящірками. Батаки вірять, що вужі, ящірки та салямандри це опікунчі боги дому.

Дівчина була гарна і без срібних ковтків. У великоміськім одязі вона булаб першою красунею, одначе думка, що вона зіла би пса, який увихався біля неї, таки живого, колиб прийшов їй апетит, надавала нам страху.

Пізно вернулися ми з пертанданґу. Попри дерево. Колиж ми переходили попри дерево, жах проймав нас, як пригадали собі його призначення. Це було знову таке дерево, на яке вилазили старі люди, щоби самих себе принести в жертву.

WHEN GLAMOUR DISAPPEARS—Out in the jungles of New Guinea there are no laundries nor cleaning establishments hence Army Nurses bereft of all glamour, rub, scrub and iron in a corrigated hut set up on poles for their benefit. Electricity for the iron is the only modern touch.

КАТОЛИЦЬКЕ ДУХОВЕНСТВО В ГОЛЯНДІЇ ЧЛЕНАМИ ПІДЗЕМНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — На основі звідомлень німецької поліції, католицьке духовенство в Голяндії бере активну участь в підземних орґанізаціях. Воно помагає редаґувати нелеґальну пресу, переховує на плебаніях активних членів саботажних гуртків і дає підривним елементам моральну та грошеву допомогу. Католицьке духовенство в Голяндії саботує розпорядження місцевої німецької влади і відказується співділати з поліцією в розповсюдженні урядових постанов. Замісць помагати німцям вдержувати в краю порядок, находяться такі католицькі священики, що не тільки сприяють підземному рухові, але стають членами підземних орґанізацій. Вони не вірять в перемогу німецької воєнної зброї й очікують перемоги Обєднаних Держав.

Католицька церква в Голяндії ставиться до німців холодно і, як високі достойники були повідомлені, що підчинене їм священство помагає нелеґальним орґанізаціям, то вони здвигнули плечима і сказали: вольному воля.

Жіночі католицькі орґанізації в Голяндії ведуть підривну роботу і стараються вивідувати тайні постанови німецького уряду. В католицьких домах містяться редакції тайних ґазет, друкуються проти-німецькі летючки і відбуваються збори найбільш небезпечних для німецької влади орґанізацій. Католицькі братства виключують з членства людей, які виявляють склонність кооперувати з владою і бойкотують їх на кожнім кроці. Одним словом кажучи, німці невдоволені з католицької церкви в Голяндії, бо вона іде в парі з народом і помагає йому зломити силу німецького наїзника.

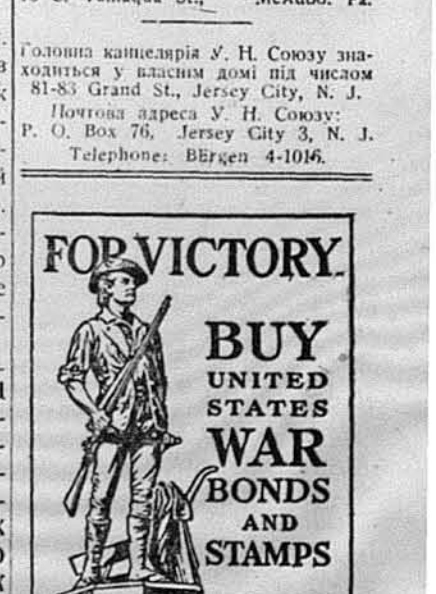
КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Купецька підприємчивість.

Звісний торговець чаю, Томас Липтон, пустився ще парубком в дорогу да Америки. Він був убогий і почувався дуже ніяково на кораблі. Навіть не знав, як він дасть собі раду в Ню Йорку в перших днях по приїзді. Та не зважаючи на все, він радо дружився з кожним подорожним. Коли доїхали до Ню Йорку, заки ще корабель прибув до причалу, Липтон зібрав свої причандали. Висів з корабля і пустився шукати готелю. Найшовши, відразу став годитися з управителем готелю за услугу. Каже Липтон: „Як я вам приведу 40 гостей на ніч, чи дасьте мені свобідний харч і мешкання у вашім готелю впродовж місяця?".

Управитель радо згодився. Липтон на одній нозі скочив до пристані і прибув у час, як корабель причалював до берега. Стрінувши знайомих подорожних, вихвалював дешеве й вигідне приміщення в готелю. Подорожні були вдячні Липманови за пораду, менаджер за гостей, а Липман добре справився в своїм першім підприємстві в Новому Світі.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Що таке Атол

У донесеннях з воєнного театру на південно-західному Пацифіку появляється останніми днями часто слово „атол". Слово це приняте й в українській мові і вживається воно й в анґлійській мові, де його одні вимовляють даючи наголос на перший склад, інші на другий. Походить воно з маляйської мови, бо власне в околицях, де вживають цеї мови, є найбільше цих річей, що називається цим словом У первісній українській мові нема цього слова, як нема його в первісній анґлійській, з простої причини, що ні на Україні ні в Анґлії нема такої річи.

Є саме ці атолі ґризнакою гарячих країв, зглядно моря в ґарячій стрефі. Є це коралеві острови спеціяльної форми. Коралевими островами називають такі острови, що їх основу становлять закаменілі шкаралупи коралевих раків. У гарячих краях такі коралі ростуть незвичайно скоро. Для свого життя й розмножування кораль потребує спеціяльних умовин. Він мусить мати чисту, теплу, солену воду, подостатком харчів та глибину, не більшу як 20 сяжнів. Він не може жити в брудній або збуреній воді ні в околицях, де пересічна температура понижується нижче 68 ступнів Фаренгайта. Коралевий рачок не живе теж повище лінії найнижчого відпливу моря.

Такий кораль має мішечковату постать, з віночком хватких випуклень, „рамен", кругом „устного" отвору. Розмножуючися скоро, він творить „кольонії". Багато коралів виділює зо себе вапяну підпору й охорону ніжного тіла, з котрої зчасом утворюється щось вроді вапяної скали. Поміри виказали, що коралі деяких пород наростять таку скалу зо скорістю трьох цалів на рік. На основі цих помічень обчислив один анґлійський природник, що коралеві скали здовж побережжя Флориди, котрі підносяться з глибини 7 сяжнів, потребували для повстання 10000 до 1200 років.

З цього одначе ще не виходить, що нема коралевих скал глибших від 20 сяжнів, бо є коралеві скали, що підносяться з глибини кількох соток, а то й кількох тисяч стіп. Відомий анґлійський природник Дарвін пояснив це в той спосіб, що коли ці скали почали творитися, вони були на глибині не більше 20 сяжнів. Зчасом одначе дно моря в тому місці осілося, і тоді коралі будували далі скали ввисочінь, і так далі: як морське дно осідалося з відповідною повільністю, то й скала коралів наростала. Рівночасно змінялося й положення коралевої скали. Перші основи повстали при березі суходолу або острова; вміру опадання морського дна, поміж сушу берега й коралеву скалу заходило море. Цей пролив збільшався в міру дальшого опадання морського дна, аж наконець коралева скала найшлася досить далеко від побережжя, при чому між нею а берегом находиться плитка „лягуна", прибережне озеро солоної води. На таких скалах зчасом назбирується намул і нанесені морем відпадки, які зчасом творять основу для росту ростин. Найкращим приміром таких заборольних скал (так званих „рафів", по англ. „ріф"), є Велика Барієра Рафів при березі Австралії, що тягнеться понад 1000 миль.

Коли такі рафи повстають довкола острова, а потім цей остров піде під воду через западення морського дна, то такі рафи інколи вистають з води як круг або коло. В цей спосіб і повстають ті острови, що називаються за маляйською мовою атолами. Інколи такі атоли повстають й без пониження морського дна просто в цей спосіб, що коралеві скали наростають на інших скалах, які находяться понижче поверхні моря; коли вони підійдуть до поверхні води, тоді на них можуть почати рости всякі ростини.

Ось як дістаємо ті дивні острови, що виглядають як перстень землі на морю. Довкола перстеня бушує бурливе море, а в середині атолу спокійна вода. Деякі атолі мають й по сто миль проміру. У середнім ставку вода досягає глибини 15 до 20 сяжнів. Вони часто мають кілька проривок у перстені, так, що до середнього ставку можуть із зовнішного моря запливати кораблі, як до дуже вигідної пристані. Коли перстень розростеться, то на ньому поселюються люди, ростуть оселі. Нічого й казати, що деякі з них укріплено та перемінено на уфортифіковані порти.

Чорноморсько-Каспійська Федерація

(Докінчення зо сторони 2-гої)

Чорноморсько - Каспійська Федерація це булаб величезна держава з простором біля 4 міліони кільометрів квадратових отже величини половини Злучених Держав та з населенням біля 70 міліонів, звеличезними багатствами України, Кавказу (цілий нафтовий кавказький округ) та багатствами азійської полудневої Росії.

Україна головним членом Чорноморсько-Каспійської Федерації.

Майже самочинно, без постороннього впливу, зїхалися народні представники неросійських Росії якраз в Києві серці України, немов відчуваючи мимоволі, що Україна малаб стати провідним членом спілки народів визволених з під російського панування. Таке теж мусілоб бути становище України у Чорноморсько-Каспійській Федерації. Воно зовсім природне через питомий тягар України у новім союзі. Україна малаб найбільше чисельну людність, бо біля 65 відсотків (около 55 міліонів) усього населення евентуального такого Союза держав. Україна має широкий доступ до моря отже природний вихід у світ для цілої федерації. Україна має найкраще розвинену індустрію та рільництво. Вкінці і культурний рівень та стара традиція Києва як осередка роблять з України природного провідника союзних держав поміж державами Чорноморсько-Каспійської Федерації.

На Україну як на природного провідника кавказьких народів та народів Туркестану дивляться ще й тому, що українці у своїй природі нарід свободолюбний, що булоб ґарантією, що Чорноморсько-Каспійська Федерація зчасом не переміниться у сцентралізовану державу а народи Кавказу і Туркестану не дістануться у нову неволю.

Під тим оглядом має український нарід серед своїх східних сусідів прикаспійської области та закаспійських просторів як найкращу славу, що дає користи українському народови, що в мирний спосіб посувається постійно на схід на напів пусті степи північного Підкавказя та в надкаспійські области, так званого нині Казакстану.

Як мирно приникає українська цивілізація серед цих прикаспійських народів є знаменний факт, що ці культурно нищі народи північного Кавказу та прикаспійських околиць уважають за ознаку вищої культури присвоювати собі українську, а не російську мову, як мову товариських взаємин.

Казацькі области як друга поважна складова частина федерації.

На схід від суцільної української етнографічної території є кілька областей так званих козачих військ — Донських Козаків, Кубанських, Терських та інших. Найповажнішою ґрупою між ними є Донські Козаки, що живуть на схід від українського Донецького Басейну, себто найбільше індустріяльної округи України. Донські Козаки переважно говорять російською мовою, але чуються окремою нацією. Їх історія подібна до історії українських козаків. Повстали в другій половині 16-го століття над Доном з виходців з полудневої Московщини та частинно з України. Живучи свобідно „без холопа та без пана" виробили у себе широко розвинене почування свободи, що їх основно відрізняє від московського народу.

З московським царством Донські Козаки були спершу тільки в союзі, який царі старалися замінити на підданство зовсім як Україну по Переяславській Умові. Проти того боронилися донські козаки повстаннями проти Москви, з яких найважніше було повстання під проводом козачого отамана Булавина майже рівночасно з повстанням українського гетьмана Мазепи проти Московщини. Історики вважають нині за один з найбільших політичних промахів гетьмана Мазепи, що він удаючи вірність цареви Петрови, навіть помагав воювати Булавина, хоч інтерес України вимагав увійти скорше у стисле порозуміння з Булавином проти московського царя. Мабуть в такій ситуації вислід бою під Полтавою бувби інакший. Повстання Булавина проти Москви не було одиноким, їх було більше.

По вибуху революції в Росії донські козаки під проводом свого отамана Краснова проголосили незалежну державу та старалися увійти в союз з Україною, чого не вмів використати український соціялістичний уряд, бо не хотів вязатися з „реакційним" козачим урядом. Зробив це пізніше гетьман Скоропадський.

По запанованню большевиків головні провідники донських козаків опинилися на еміґрації. Історики донських козаків обстоюють нині окремішність козачої нації та стараються поширити область тої нації на всі области козачих військ, отже українських, кубанських козаків, терських то що. Вони бажалиб увійти у Чорноморсько-Каспійську Федерацію як Козача Нація. Цей рух був очолюваний часописом „Вольное Казачество — Вільне Козацтво", що виходив довгий час в Празі по російськи й по українськи. Як далеко пішла політична сепарація еміґрації донських козаків від Московщини, є факт, що останній отаман донців ґен. Краснов бореться нині по боці Німеччини.

Кавказькі народи та їх незалежні держави.

По вибуху російської революції на Кавказі та на Закавказю проголосили свої незалежні держави три головні народи, що той край замешкують, а саме ґрузини, асербейджанці та вірмени. Найкраще зорґанізованою державою, що найдовше боронила своєї незалежности, була Ґрузія зі столицею Тифлісом. Большевицька Росія спершу навіть узнала незалежність Ґрузії, пізніше її окупувала. Опір грузинського народу в обороні незалежности втопив приятель Сталіна, теж грузин, Орджонікідзе в потоках крови своїх земляків, що остро осудив навіть правдивий москаль Ленін.

Асербейджан, заселений народом турського походження, звісний з багатств земного олію; на території Асербейджану лежить відоме місто Баку, столиця нафтового промислу СССР. та Асербейджану. Найменший опір в обороні своєї незалежности ставили вірменці, які, поділені поміж Росію, Туреччину та Перзію, всюди терпіли люті переслідування та фізичну екстермінацію, найгіршу в Туреччині, тому воліли Росію.

Народи Туркестану.

З вибухом революції туркестанці теж проголосили свою незалежність та її завзято боронили. Доля Туркестану подібна до долі України. При помочі своїх таки туркестанських комуністів москалі знов прилучили ту країну до Росії.

Туркестан нині країна поважна у господарському житті Росії. Пригожий сухий клімат уможливив розвинути в Туркестані плянтації бавовни, яку на широку скалю управляють туркестанські колхозники експльоатовані російським державним капіталізмом. Розвій управи бавовни в Туркестані пішов так далеко, що Росія, яка перед першою світовою війною не мала свого сирівця бавовни зовсім, нині під тим оглядом є самовистарчальна та унезалежнена від привозу бавовни зі заграниці.

Роля Чорноморсько - Каспійської Федерації у світі.

Чорноморсько - Каспійська Федерація під проводом України булаб вповні життєздатною державою під кожним оглядом. Її границі з півночи, що біглиб майже рівною лінією від Пинська аж до Сталінграду та дальше на схід в Азії булиб майже одинокою границею, яку требаб боронити побіч невеликої українсько-польської границі зі заходу. Ціла полуднева границя це високі гори або море, отже природна та ніким не загрожена. Булаб це держава одна із найбагатших на світі дослівно з усіми основними сирівцями — збіж, бавовни, вовни, заліза, угля та нафти.

Повстання такої держави недовсім лежалоб у животних інтересах Анґлії та Туреччини. Туреччина позбулабся тої змори, що від двіста літ висить над нею, а це утрата Константинополя та морських проливів Дарданелів і Босфору в користь російського кольосу. Тому Туречина могла бути найкращим сусідом нової союзної держави. Для Анґлії це булоб раз на все забезпечення її впливів в Ірані, себто Перзії та в Індії, бо тільки тим шляхом Росія натискає на полудне на безпосередні посілости Анґлії або на краї, над східною частиною Індійського океану, що стоять нині під впливом Анґлії. Той вплив Анґлії Росія все загрожувала і нині навіть поважно загрожує.

Повстання такої федерації залежне від стану нинішної національної свідомости кавказьких та туркестанських народів. Потрафила вона у них зберегтися та розвинутись за двацять літ російсько-большевицького панування чи підупала, невідомо. Повстання Чорноморсько - Каспійської Федерації залежить очевидно від цілої міжнародної ситуації; бо визволення України та інших підбитих Росією народів вимагає основної перебудови Східної Европи з очевидним заломанням потуги Росії.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ І РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ"

Для справного і скорого полагоджування листування, в справах, що відносяться до редакції і адміністрації, просимо всіх читачів адресувати всі листи на імя „Свободи". Адресовані листи на імя котрогонебудь редактора, чи управителя, спричиняють не потрібну проволоку в полагодженню справ.

ГІТЛЕР ЗМІНЯВ КВАТИРУ 7 РАЗІВ ЗА 9 МІСЯЦІВ.

СТОКГОЛЬМ. З кругів, що стоять близько Гітлера, подають, що за останніх 9 місяців Гітлер мусів зміняти на російськім фронті 7 разів свою головну кватиру. Вона ніколи не находиться ближче боєвої лінії, ніж на 10 миль за останньою німецькою оборонною лінією. Він подорожує в панцирнім поїзді, а його кватира так замаскована, що ворожі літаки ні разу ще не скидали на неї бомб. Вона має довкола сильну гарматну оборону, але ця має наказ стріляти тільки в разі справжньої потреби.

ЗНОВУ МАСОВИЙ РЕЙД НА БЕРЛІН.

ЛОНДОН. — По дводневій перерві британські бомбовики вдарили знову на Берлін. Це був 90. напад на німецьку столицю. Берлінське радіо описувало рейд як сильний. З числа втрачених літаків вносять, що в ньому брало участь коло тисячі літаків. Німецьке радіо подало, що потерпів так званий дипльоматичний округ у центрі міста та робітничі дільниці.

НІМЦІ ЗРУЙНУВАЛИ КИЇВ.

МОСКВА, (ОНА). З України повідомляють, що як німецькі війська відступали з Києва, то гірше його знищили, як це робили свого часу монголи. Німці знищили всі державні і громадські будинки, розірвали водопроводи, електрівню, зруйнували старі українські церкви, знищили комунікаційну систему і розстріляли тисячі киівлян.

Свідки оповідають, що кілька днів перед опущенням Києва, німецька поліція зганяла на залізничу стацію українське населення, пакувала в товарові ваґони і відсилала до Німеччини. Для кого неставало місця, то німецькі салдати вбивали його. Кажуть, що таким чином німці вигубили десятки тисяч людей.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ДЕРЖАВНО ВОЄННА ПРАЦЯ НАШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

III.

Нові державні призначення. — Грамота за Третю Позичку. — Думки Банкового Департаменту. — Позитивні методи нашої праці. — Міліон для держави.

В попередних статтях про державно-воєнну працю наших організацій, я старався дати огляд праці наших державних агенцій продажі воєнних бондів, аби в той спосіб дати читачам ясний образ, як виглядає властива державно-воєнна праця та кільки вимагає вона особистої праці від кожного з горожан.

Одна величезна вартість цеї совісної праці в тому, що наша імміграція дістає за те державне признання, яким кожен може гордитися.

На днях видрукувало Українське Будівельно Позичкове Товариство з Філядельфії копії грамот і листів за продаж воєнних бондів а вже після друку наспіли нові грамоти, які звучать ось як:

TREASURY DEPARTMENT
WAR FINANCE COMMITTEE.

November 17, 1943

Mr. Walter Gallan,
Ukrainian Building & Loan Ass'n
Philadelphia, Pa.

Dear Mr. Gallan:

On behalf of War Finance Committee of Philadelphia County, it gives me great pleasure to send to you herewith the "Certificate of Achievement" of the Treasury Department for the Third Loan. Your association did an outstanding job during the recent Drive and it is with great pleasure that I forward to you this certificate in recognition of your splendid cooperation.

Sincerely yours
P. Blair Lee, Chairman
Third War Loan
Philadelphia County.

—o—

THE UNITED STATES
OF AMERICA

Treasury Department

THIRD WAR LOAN
CERTIFICATE OF
ACHIEVEMENT

To: Ukrainian Building and Loan Association in recognition of conspicuous patriotic endeavor and outstanding accomplishment in the THIRD WAR LOAN CAMPAIGN of September 1943.

Chairman, Pennsylvania
War Finance Committee;
Henry Morgenthau, Jr.,
Secretary of the Treasury.

Як бачимо, то існує можливість навіть дуже позитивної праці, коли тільки є добра воля, знання та кооперативне ділання цілої громади.

Насувається питання: чи є і інші можливости такої праці?

Відповідь є: безумовно так!

Пригадаймо собі тільки факт, що успіх праці Українського Будівельно-Позичкового Товариства треба завдячити дуже малобу гуртови людей, які докладали усіх зусиль, щоби це товариство вдержати та поширити між нашим загалом. Коли я передав послідний річний звіт цього товариства до Банкового Департаменту, то урядник здивовано спитав мене: чи дійсно Ваше товариство продало протягом одного року державних бондів на суму 229,000,00 дол.? Коли глянув на другу сторінку звіту, де зясоване майно товариства, він теж здивовано додав: Багато людей купувало бонди в товаристві, але дуже мало з них стало його членами, щоби помагати вам в цій великій патріотичній праці.

Не хотів я пояснювати цьому урядникови факту, що були навіть такі організації, котрі вправді купували бонди, але рівночасно вибирали на це всі гроші з Будівельного Товариства, хоч мали поважні суми на депозитах в інших місцях. Вони хотіли, як каже американська приповідка — „іт де кейк енд гев іт". Забували хитруни, що колиб зробив такє кожен вкладчик, то не стало би й товариства.

Були інші організації, які теж купували бонди через „свою" агенцію, але для „безпечества" виставляли чеки на Федеральний Банк, бо мовляв „хто знає, що може статися". Ясна річ, що таке „хитре" відношення, не причиниться до розбудови нашого організаційного життя, але сіє в ньому отрую та ширить застій!

Уявім собі однак, що усі наші організації дійсно піддержують працю товариства, вкладають там свої депозити та закликають до цього своїх членів. Уявім собі, що в місті Філядельфії, а то і в цілих Злучених Державах найшлося 1000 наших людей і організацій, котрі вложили по 1000 долярів до Будівельного Товариства, на відсотки більші, як платить якийнебудь банк, з можливістю вибрати гроші кожного часу. Значить вони зробилиб добре діло для себе самих, бо їх гроші принеслиб їм більшу користь, а рівночасно вони збудувалиб нову мілійонову інституцію. На цьому не кінець. Бо колиб цих 1000 громадян чи організацій здепонували ці гроші в один час, то це товариство моглоб відразу закупити на свій рахунок бондів на міліон долярів! Без ніяких коштів, наша імміграція дістала би таку велику пропагандивну користь, якої не можна добути нам ні пропагандивним бюром, ні закликами чи дебатами.

Це бувби доказ нашої економічної сили, взаїмного довіря, та вміння правити собою.

— Д-р Володимир Галан.

ТАРЗАН, ч. 876. Погорда для безпеченства.

Тарзан побачив, що його роздавлять, як він останеться їм на дорозі.

В останній мент він вдерся на скалу з боку провалу.

Але замісць оставати там, він скочив потім на одного зо слонів.

Вмить застрашений звір розмахнувся назад своєю трубою, аби його збити з хребта.